

Suvestinė redakcija nuo 2008-11-26 iki 2010-10-21

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [39-1805](#), i. k. 103503AISAK0000I-47

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINIO PROKURORO

**Į S A K Y M A S
DĖL IKITEISMINIO TYRIMO TERMINŲ KONTROLĖS TVARKOS IR
REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO**

2003 m. balandžio 11 d. Nr. I-47
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VII-1968, Baudžiamojo proceso kodekso, patvirtinto 2002 m. kovo 14 d. įstatymu Nr. IX-785, ir Bausmių vykdymo kodekso, patvirtinto 2002 m. birželio 27 d. įstatymu Nr. IX-994, įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatymo (Žin., 2002, Nr. [112-4970](#)) 48 straipsnio 4 dalimi:

1. T v i r t i n u pridedamas rekomendacijas:

1.1. Dėl anonimiškumo suteikimo nukentėjusiajam ar liudytojui ir šio sprendimo procesinio įforminimo;

1.2. Dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo pagal naujojo Baudžiamojo proceso kodekso 213 straipsnį (kai yra padarytos kelios skirtingo sunkumo nusikalstamos veikos);

1.3. Dėl ataskaitos, pateikiamos baigus ikiteisminį tyrimą (naujojo Baudžiamojo proceso kodekso 218 straipsnis), surašymo;

1.4. Dėl kaltinamojo akto surašymo;

1.5. Dėl proceso baigimo baudžiamuoju įsakymu;

1.6. Dėl proceso baigimo pagreitinoto proceso tvarka;

1.7. Dėl naujojo Baudžiamojo proceso kodekso 169 ir 171 straipsnių taikymo;

1.8. Dėl nusikalstamų veikų tyrimo paskirstymo ikiteisminio tyrimo įstaigoms.

2. T v i r t i n u Ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarką (pridedama).

3. N u s t a t a u, kad:

3.1. rekomendacijų ir Ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarkos reikalavimai yra privalomi visiems prokurorams ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams;

3.2. šis įsakymas įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (Žin., 2000, Nr. [89-2741](#)), Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) ir Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (Žin., 2002, Nr. [73-3084](#)) įsigaliojimo dienos.

GENERALINIS PROKURORAS

ANTANAS KLIMAVIČIUS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos generalinio
prokuroro 2003 m. balandžio 11 d.
įsakymu Nr. I-47
(Lietuvos Respublikos generalinio
prokuroro 2008 m. lapkričio 19 d.
įsakymo Nr. I-181 redakcija)

REKOMENDACIJOS DĖL ANONIMIŠKUMO NUKENTĖJUSIAJAM AR LIUDYTOJUI SUTEIKIMO IR ŠIO SPRENDIMO PROCESINIO ĮFORMINIMO

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Proceso veiksmų su nukentėjusiuoju ar liudytoju, kuriems taikomas anonimiškumas, ypatumai nustatyti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#); 2007, Nr. [81-3312](#)) (toliau – BPK) XIV skyriaus ketvirtą skirsnį 198–204 straipsniuose. Tam tikrus anonimiškumo suteikimo ikiteisminio tyrimo pareigūnams ir asmenims, atliekantiems tyrimą BPK 158 straipsnyje nustatyta tvarka, bei pareigūnams, atliekantiems slaptą sekimą BPK 160 straipsnyje nustatyta tvarka, aspektus reglamentuoja BPK 158 straipsnio 7 dalis ir 160 straipsnio 3 ir 4 dalys.

2. Europos Tarybos Ministrų komiteto 1997 m. rugsėjo 10 d. rekomendacijoje Nr. (97) 13 valstybėms narėms „Dėl poveikio liudytojams ir teisės į gynybą“ atkreiptas dėmesys į tai, kad gerbiant teisę į gynybą liudytojai turi turėti galimybę liudyti taikant kitus metodus, leidžiančius išvengti bet kokios poveikio rizikos, atsiradusios dėl tiesioginio kontakto su kaltinamuoju.

Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje pripažįstama, kad tam tikrais atvejais liudytojų įslaptinimas nepažeidžia Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, tačiau pabrėžiama, kad liudytojų įslaptinimas pateisinamas tada, kai būtina apsaugoti jų interesus, jei tai neatima iš kaltinamojo teisės į gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą apskritai. Įslaptintų liudytojų parodymai negali būti vieninteliai ar lemiami įrodymai, pagrindžiantys kaltinimą (Ludi prieš Šveicariją, Doorson prieš Nyderlandus, Van Mechelenas ir kiti prieš Nyderlandus).

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2000 m. rugsėjo 19 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 118¹, 156¹ straipsnių, 267 straipsnio 5 punkto ir 317¹ straipsnio atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (Žin., 2000, Nr. [80-2423](#)) taip pat pažymėjo, kad liudytojų ir nukentėjusiųjų įslaptinimas galimas tik kaip išimtinė priemonė, kai būtina užtikrinti jų saugumą.

3. Tinkamas BPK 198–204 straipsniuose, 158 straipsnio 7 dalyje ir 160 straipsnio 3 ir 4 dalyse bei kituose teisės aktuose įtvirtintų teisės normų taikymas, užkertant kelią neteisėtam poveikiui, sudarys normalias sąlygas nukentėjusiajam ar liudytojui duoti teisingus parodymus, padės apsaugoti nuo pavojaus nukentėjusiojo, liudytojo ar jų šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybę, sveikatą, laisvę ar turtą, ar bent sumažins tokio pavojaus galimybę, padės nustatyti ir iširti nusikaltimų padarymo aplinkybes.

II. NUKENTĖJUSIOJO AR LIUDYTOJO TEISĖS PRAŠYTI TAIKYTI ANONIMIŠKUMĄ ĮGYVENDINIMAS IR UŽTIKRINIMAS

4. BPK 198 straipsnyje nustatyta, kad nukentėjusysis ar liudytojas BPK nustatyta tvarka gali prašyti prokurorą ar ikiteisminio tyrimo pareigūną taikyti anonimiškumą, o prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, kai tam yra pagrindas, taiko nukentėjusiajam ar liudytojui anonimiškumą, taip pat imasi BPK nustatytų priemonių nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodančių duomenų slaptumui užtikrinti.

5. Taikyti anonimiškumą gali prašyti bet kuris nukentėjusysis ar liudytojas. Prokuroras ar

ikiteisminio tyrimo pareigūnas, pokalbyje su tokiu asmeniu išsiaiškinęs situaciją ir įvertinęs bylos aplinkybes, turi paaiškinti nukentėjusiajam ar liudytojui, kad anonimiškumas gali būti taikomas tik esant visiems BPK 199 straipsnyje numatytiems pagrindams ir nesant aplinkybių, numatytų BPK 200 straipsnio 2 dalyje, be to, jei nusikaltimus padarę ir su jais susiję asmenys negalės nustatyti nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikytas anonimiškumas, asmens tapatybės.

Esant pagrindui asmeniui siūlytina taikyti kitas apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones, numatytas Lietuvos Respublikos įstatymų.

6. Jeigu nukentėjusiajam ar liudytojui nėra pagrindo taikyti anonimiškumo, tačiau asmuo to prašo primygtinai ir raštu, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas priima motyvuotą nutarimą (ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimą turi patvirtinti prokuroras) netaikyti anonimiškumo ir su šiuo nutarimu pasirašytinai supažindina pareiškėją. Tokiam asmeniui išaiškinama teisė nutarimą netaikyti anonimiškumo apskūsti aukštesniajam prokurorui BPK 63 straipsnyje nustatyta tvarka.

7. Anonimiškumo pagal nukentėjusiojo ar liudytojo rašytinį prašymą (ir skundą) netaikymo atveju tokio nukentėjusiojo ar liudytojo prašymo (ir skundo) nagrinėjimo medžiaga gali būti pridėdama prie baudžiamosios bylos. Jei prokuroras nusprendžia, kad tokia medžiaga bus reikalinga nagrinėjant bylą, ją gali perduoti teismui. Prie baudžiamosios bylos nepridėta ar teismui neperduota prašymo (ir skundo) nagrinėjimo medžiaga sudedama į ikiteisminio tyrimo kontrolės bylą.

III. ANONIMIŠKUMO TAIKymo NUKENTĖJUSIAJAM IR LIUDYTOJUI PAGRINDAI

8. Anonimiškumo taikymo pagrindų sistemoje pirmasis BPK 199 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytas pagrindas yra susijęs su grėsme asmens saugumui. Įstatymas pateikia konkrečius tokios grėsmės variantus: pavojus nukentėjusiojo, liudytojo ar jų šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai, laisvei ar turtui. Pagal šios normos prasmę įstatymas numato ne šiaip neapibrėžtą pavojų asmens saugumui, o Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse (Žin., 2000, Nr. [89-2741](#)) (toliau – BK) numatytas nusikalstamas veikas: nužudymą, sveikatos sutrikdymą, išžaginimą, neteisėtą laisvės atėmimą, turto sunaikinimą ir kt.

9. Anonimiškumo taikymo pagrindas, nurodytas BPK 199 straipsnio 1 dalies 1 punkte, atsiranda tada, kai yra reali pavojaus grėsmė nukentėjusiojo, liudytojo ar jų šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai, laisvei ar turtui.

Vertindami pavojaus grėsmės realumą ir sprenddami dėl anonimiškumo taikymo, prokurorai ir ikiteisminio tyrimo pareigūnai turi atsižvelgti į tokius veiksnius:

9.1. Galimas subjektyvumo elementas (pvz., nukentėjusysis ar liudytojas gali pervertinti ar išpūsti pavojaus grėsmę, ypač jeigu yra linkęs fantazuoti).

9.2. Neįmanoma objektyviai nustatyti, kad nukentėjusiajam ar liudytojui davus vienokius ar kitokius parodymus jis ar jo šeimos nariai arba artimi giminaičiai bus nužudyti ar sužaloti, bus atimta ar apribota jų laisvė, ar sunaikintas jų turtas. Apie grėsmės realumą galima daryti tik tikėtiną prielaidą, kurios tikėtinumo laipsnis priklauso nuo nusikaltimo pobūdžio, nusikaltimo pavojingumo ir sunkumo laipsnio, nukentėjusiojo ar liudytojo santykių su įtariamaisiais, demaskuojamosios jo parodymų galios, įtariamųjų ir kitų byla suinteresuotų asmenų agresyvumo pobūdžio ir laipsnio bei kitų veiksnių.

9.3. Nukentėjusysis ar liudytojas pats gali net nesuvokti realios grėsmės savo saugumui. Tai gali numatyti prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, atsižvelgdami į bylos duomenis ir gaunamą kitą informaciją, teisėsaugos institucijų atskleistas nusikaltėlių susidorojimo su jais nepalankiais nukentėjusiais ar liudytojais tendencijas ir kitas aplinkybes.

9.4. Kaip reali grėsmė gali būti vertinamas vien pats brutalaus nusikalstamos bendrijos egzistavimo faktas.

9.5. Realią grėsmę gali rodyti jau padarytas neteisėtas poveikis nukentėjusiajam ar liudytojui, sudarant jam kliūtis būti byloje liudytoju, bandymas jį įbauginti grasinant, kad neduotų parodymų, taip pat ir keršijimas, grasinimas dėl jo jau duotų parodymų. Sąvoka grasinimas apima bet kokią tiesioginę ar netiesioginę grasinimą, galintį sutrukdyti nukentėjusiajam ar liudytojui atlikti savo pilietinę pareigą. Neteisėtas poveikis gali būti daromas ne tik nukentėjusiajam ar liudytojui, bet ir jo

šeimos nariams arba artimiesiems giminaičiams, gali būti kėsিনamasi į jų turtą. Tokiu atveju anonimiškumas taikytinas tik tada, jei nusikaltimus padarę asmenys, įtariamieji, kaltinamieji, jų bendrininkai, draugai, giminaičiai ar kiti asmenys negalės iš parodymų ar kitų aplinkybių nustatyti nukentėjusiojo ar liudytojo asmens tapatybės.

10. BPK 199 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta, jog anonimiškumas gali būti taikomas, jeigu nukentėjusiojo ar liudytojo parodymai yra svarbūs baudžiamajame procese. Apie tokių parodymų svarbą baudžiamajame procese ikiteisminio tyrimo metu sprendžia prokuroras ir (ar) ikiteisminio tyrimo pareigūnas, įvertindami konkrečias bylos aplinkybes ir duomenis. Rekomenduojama atsižvelgti į kaltinamojo akto, kaip proceso dokumento, su kuriuo perduodama byla teismui, esminius turinio elementus. Pagal BPK 219 straipsnį kaltinamajame akte turi būti nurodyta padarytos nusikalstamos veikos vieta, laikas, būdai, padariniai ir kitos svarbios aplinkybės, nurodyti pagrindiniai duomenys, kuriais grindžiamas kaltinimas. Taip pat rekomenduotina atsižvelgti į BPK 20 straipsnio 3 dalies nuostatą, kad įrodymais gali būti tokie duomenys, kurie patvirtina arba paneigia bent vieną aplinkybę, turinčią reikšmės bylai išspręsti. Jeigu pagal nukentėjusiojo ar liudytojo parodymus nustatomos šios aplinkybės ir pagrindžiamas kaltinimas, tokie parodymai laikytini svarbiais. Sprendžiant dėl parodymų svarbumo būtina vertinti juose išdėstytų faktų esmę ir visumą, o ne tik atskirus parodymų fragmentus ar detales.

11. BPK 199 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta, kad nukentėjusiajam ir liudytojui anonimiškumas gali būti taikomas, jeigu jie dalyvauja procese dėl labai sunkaus, sunkaus ar apysunkio nusikaltimo. Ikiteisminio tyrimo metu sprendžiant šį klausimą reikia vadovautis BK nuostatomis, apibrėžiančiomis nusikaltimą, kuris inkriminuojamas ar gali būti inkriminuojamas įtariamajam, o vėliau kaltinamajam, kaip labai sunkus, sunkus ar apysunkis. Apysunkio, sunkaus ir labai sunkaus nusikaltimų sąvokos pateiktos BK 11 straipsnio 4, 5 ir 6 dalyse.

12. Anonimiškumo taikymo pagrindai sudaro išbaigtą ir griežtą sistemą. Pagal BPK 199 straipsnio 2 dalį nukentėjusiajam ar liudytojui anonimiškumas taikomas, jeigu yra visi šio straipsnio 1 dalyje išvardyti pagrindai. Jei nors vieno pagrindo trūksta, anonimiškumas negali būti taikomas. Įstatymą aiškinti plačiau ir daryti išimtis negalima.

13. Nors įstatymas nustato apibrėžtus anonimiškumo taikymo nukentėjusiajam ir liudytojui pagrindus, jų analizė rodo, kad anonimiškumas gali būti taikomas tik retais išimtiniais atvejais, nes:

13.1. Anonimiškumo taikymas yra sudėtinga nukentėjusiųjų ir liudytojų teisinės apsaugos priemonė.

13.2. Atliekant proceso veiksmus su asmeniu, kuriam taikomas anonimiškumas, ribojami kai kurie rungtimiai, betarpiškumo ir teisės į gynybą nuostatų realizavimo elementai.

13.3. Prokurorai ir ikiteisminio tyrimo pareigūnai turi atsižvelgti į tai, kad pagal BPK 301 straipsnio 2 dalį apkaltinamasis nuosprendis negali būti pagrįstas vien tik nukentėjusiųjų ar liudytojų, kuriems taikomas anonimiškumas, parodymais. Šių asmenų parodymais galima pagrįsti apkaltinamąjį nuosprendį tik tuo atveju, kai juos patvirtina kiti įrodymai.

13.4. Anonimiškumo nukentėjusiajam ar liudytojui nerekomenduojama taikyti tada, kai pagal nusikaltimo padarymo ir tyrimo aplinkybes, liudytojo sužinojimo kokių nors bylai ištirti reikšmingų aplinkybių sąlygas, liudytojo parodymų turinį ar kitas aplinkybes nusikaltimus padariusiems asmenims, įtariamiesiems, su jais susijusiems asmenims aiškiai žinoma ar lengvai atspėjama nukentėjusiojo ar liudytojo, galinčio duoti ar davusio parodymus taikant anonimiškumą, asmens tapatybė.

IV. NUKENTĖJUSIOJO AR LIUDYTOJO ANONIMIŠKUMO NUSTATYMO TVARKA

14. Kadangi nukentėjusysis ar liudytojas, kuriems taikomas anonimiškumas, įgyja ypatingą procesinį statusą, ši procesinė priemonė taikytina tik tokiu atveju, jeigu yra išreikšta nukentėjusiojo ar liudytojo valia. Galimi valios išreiškimo būdai yra šie:

14.1. Nukentėjusiojo ar liudytojo rašytinis prašymas, kuriame nurodomi jam žinomi faktai arba įtikinančios prielaidos apie realią grėsmę jo ar jo šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai, laisvei ar turtui. Rašytinė prašymo forma nėra privaloma, nes: 1) liudytojais

bylose dėl sunkių ar labai sunkių nusikaltimų neretai vengia duoti parodymus ir nėra linkę prieš apklausą rašyti kokių nors pareiškimų apie nusikaltimų aplinkybes ar juos padariusius asmenis; 2) tai būtų dar vienas papildomas bylos dokumentas, kurį reikėtų įslaptinti ir saugoti BPK 201 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, nors tokio dokumento ir jo įslaptinimo BPK 200 ir 201 straipsniai tiesiogiai ir nenumato.

14.2. Žodinis prašymas taikyti anonimiškumą. Jis turi būti įtikinamas, nes tiek rašytiniame, tiek žodiniame prašyme nurodytų faktų arba prielaidų apie realaus pavojaus grėsmę išsamus viešas procesinis patikrinimas byloje, kurioje sprendžiama dėl anonimiškumo taikymo, yra problemiškas ar negalimas, nes anonimiškumo taikymo atveju pagal byloje esančius tokius patikrinimo duomenis būtų galima lengvai nustatyti nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikytas anonimiškumas, asmens tapatybę.

15. Duomenų, kad nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriems taikomas anonimiškumas, ar jų šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai, laisvei ar turtui gresia realus pavojus, bylos medžiagoje nebuvimas nereiškia BPK 199 straipsnio reikalavimų pažeidimų, nes tokių duomenų ten ir negali būti. BPK 201 straipsnio 5 dalyje reikalaujama, kad bylos dokumentuose nebūtų informacijos, iš kurios būtų galima nustatyti tyrimo veiksmėse dalyvavusio ar kitame dokumente paminėto nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę. Tai reiškia, kad byloje negali būti ir duomenų, pagal kuriuos būtų galima spręsti, kad nukentėjusiajam ar liudytojui, kuriam taikomas anonimiškumas, jo šeimos nariams ar artimiesiems giminaičiams gresia realus pavojus, nes pagal tokius duomenis būtų galima lengvai nustatyti tokio liudytojo ar nukentėjusiojo asmens tapatybę. Tokie duomenys nurodomi nukentėjusiojo ar liudytojo rašytiniame prašyme ir (ar) prokuroro nutarime taikyti anonimiškumą. Už anonimiškumo taikymo pagrindų ir sąlygų tinkamą nustatymą atsako nutarimą taikyti anonimiškumą priėmęs pareigūnas, o šių duomenų teisingumą patikrina teismas, apklausdamas asmenį, kuriam taikomas anonimiškumas.

16. Nors BPK tiesiogiai nenumatyta, tačiau prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes ir kitokius veiksnius, aptartus šių rekomendacijų 8–13 punktuose, gali patys pasiūlyti nukentėjusiajam ar liudytojui prašyti taikyti anonimiškumą. Po tokio pasiūlymo nukentėjusysis ar liudytojas gali parašyti prašymą, tačiau ir žodžiu pareikštas prašymas (sutikimas) yra priimtinas.

17. Pagal BPK 200 straipsnio 1 dalį nukentėjusysis ar liudytojas prieš apklausą gali prašyti taikyti anonimiškumą, kadangi iki to veiksmo atlikimo turi būti išspręstas klausimas dėl anonimiškumo taikymo. Jei anonimiškumas taikomas, apklausa atliekama ir apklausos protokolas surašomas laikantis BPK 201 straipsnyje nustatytų specifinių reikalavimų, siekiant užtikrinti nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybės slaptumą.

18. Jei anonimiškumo nustatymo klausimas kyla po to, kai nukentėjusysis ar liudytojas buvo apklaustas įprastine tvarka, ir, išskyrus prokurorą ir ikiteisminio tyrimo pareigūną, niekas kitas dar nebuvo susipažinęs su apklausos protokolu ir jame nurodytais tikraisiais asmens tapatybės duomenimis, pritaikius anonimiškumą toks protokolas išimamas iš bylos ir saugomas BPK 201 straipsnio nustatyta tvarka. Tokiu atveju prokuroras kreipiasi į ikiteisminio tyrimo teisėją dėl nukentėjusiojo ar liudytojo apklausos pagal BPK 203 straipsnį.

19. Kad nukentėjusiajam ar liudytojui būtų taikomas anonimiškumas, vien jo prašymo ar sutikimo ir pagrindo nepakanka, turi būti ir tam tikros sąlygos, liudijančios, kad nėra aplinkybių, dėl kurių anonimiškumas negali būti taikomas:

19.1. Pagal BPK 200 straipsnio 2 dalies 1 punktą prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas pirmiausia turi patikrinti, ar nukentėjusysis arba liudytojas neturi fizinių ar psichinių trūkumų, dėl kurių negalėtų teisingai suvokti turinčių bylai reikšmės dalykų ir duoti apie juos teisingų parodymų. Ištirti liudytojo fizinę ar psichinę būklę gali būti pavedama tam tikriems specialistams (teismo medicams, psichiatrams, psichologams), išreikalaujamos sveikatos priežiūros įstaigų pažymos. Jei nustatomi minėti fiziniai ar psichiniai trūkumai, asmuo negali būti liudytoju (BPK 79 straipsnis). Jei nėra jokių duomenų, prielaidų ir abejonių, kad liudytojas gali turėti nurodyto pobūdžio fizinių ar psichinių trūkumų, toks patikrinimas neatliekamas. Nutarime taikyti anonimiškumą konstatuojama, kad tokių fizinių ar psichinių trūkumų asmuo neturi.

19.2. Pagal BPK 200 straipsnio 2 dalies 2 punktą prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas privalo patikrinti, ar nukentėjusysis arba liudytojas nebuvo anksčiau teisti už melagingų parodymų davimą. Patikrinti galima išreikalaujant pažymą apie teistumą, susipažįstant su teistumo registro duomenimis, teismo nuosprendžiais. Apie teistumo patikrinimo rezultatus prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas gali nurodyti nutarime taikyti anonimiškumą, specialiaame tyrimo veiksmo protokolo priede (tai patvirtinantys dokumentai gali būti nepridedami). Jeigu asmuo buvo teistas už melagingų parodymų davimą, nepriklausomai nuo teistumo išnykimo ar panaikinimo anonimiškumas jam netaikomas.

19.3. Pagal BPK 200 straipsnio 2 dalies 3 punktą prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas taip pat turi patikrinti, ar nukentėjusysis arba liudytojas dėl asmeninių arba savanaudiškų motyvų gali duoti melagingus parodymus prieš įtariamąjį. Tokius duomenis galima nustatyti ne tik iš ikiteisminio tyrimo medžiagos, bet remiantis ir kitais informacijos šaltiniais.

19.4. Jei atliekant patikrinimą dėl BPK 200 straipsnio 2 dalyje numatytų aplinkybių pateikiami rašytiniai reikalavimai ar užduotys, šiuose dokumentuose nenurodoma, kad patikrinimas atliekamas sprendžiant anonimiškumo taikymo klausimą.

Anonimiškumo netaikymo atveju šių aplinkybių patikrinimo dokumentai gali būti pridedami prie baudžiamosios bylos, taip pat ir perduodami teismui, jei prokuroras nusprendžia, kad jie gali būti reikalingi nagrinėjant bylą. Jei tokia medžiaga nepridedama prie baudžiamosios bylos ir neperduodama teismui, ji sudedama į ikiteisminio tyrimo kontrolės bylą.

Jei anonimiškumas taikomas, šie dokumentai laikomi atskirai nuo baudžiamosios bylos ikiteisminio tyrimo kontrolės byloje, jei dėl to nebus atskleista nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybė, arba saugomi BPK 201 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

20. Anonimiškumo taikymo sąlyga yra nebuvimas aplinkybių, nurodytų BPK 200 straipsnio 2 dalies 1–3 punktuose. Jei atlikus patikrinimą nustatoma bent viena iš aplinkybių, numatytų BPK 200 straipsnio 2 dalyje, anonimiškumas asmeniui netaikomas.

21. Jei yra visi BPK 199 straipsnyje išvardyti pagrindai taikyti anonimiškumą ir nėra 200 straipsnio 2 dalyje numatytų aplinkybių bei kitų šių rekomendacijų 9.5 ir 13.4 punktuose nurodytų aplinkybių, dėl kurių neleidžiama taikyti anonimiškumo, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas priima BPK 200 straipsnio 3 dalyje numatytą motyvuotą nutarimą taikyti anonimiškumą. Ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimą turi patvirtinti ikiteisminį tyrimą kontroliuojantis prokuroras. Be kitų duomenų, nutarime nurodoma: labai sunkaus, sunkaus ar apysunkio nusikaltimo esmė, nukentėjusiojo ar liudytojo prašymas taikyti anonimiškumą, nurodant jam žinomus faktus arba įtikinamas prielaidas apie realaus pavojaus grėsmę jo ar jo šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai, laisvei ar turtui (gali būti nurodomi ir ikiteisminio tyrimo subjektų nustatyti duomenys apie realaus pavojaus grėsmę), kiti anonimiškumo taikymo pagrindai ir sąlygos, sprendimas taikyti anonimiškumą. Nutarimo rezoliucinėje dalyje nurodoma, koku numeriu tyrimo veiksmų ir kituose bylos dokumentuose bus įvardijamas nukentėjusysis ar liudytojas, kuriam taikomas anonimiškumas. Numeris gali būti sudarytas iš skaičių arba skaičių ir raidžių derinio. Su nutarimu pasirašytinai supažindinamas nukentėjusysis ar liudytojas, kuriam taikomas anonimiškumas.

22. Prokurorai ir ikiteisminio tyrimo pareigūnai turi atsižvelgti į tai, kad teismas, vertindamas teisiamajame posėdyje apklausto nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, arba BPK 282 straipsnio 4 dalyje nurodytu atveju ikiteisminio tyrimo teisėjui duotus tokio nukentėjusiojo ar liudytojo parodymus, tikrina, ar buvo visi BPK 199 straipsnyje įtvirtinti anonimiškumo taikymo pagrindai ir ar nėra BPK 200 straipsnio 2 dalyje numatytų aplinkybių. Nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriems anonimiškumas pritaikytas nesant pagrindo ar esant BPK 200 straipsnio 2 dalyje numatytoms aplinkybėms, parodymai vertinami kaip gauti neteisėtu būdu, todėl negali būti pripažinti įrodymais.

V. TYRIMO VEIKSMŲ IR KITŲ BYLOS DOKUMENTŲ TURINIO YPATUMAI, KAI NUKENTĖJUSIAJAM IR LIUDYTOJUI TAIKOMAS ANONIMIŠKUMAS

23. BPK 201 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad nukentėjusysis ir liudytojas, kuriems taikomas anonimiškumas, tyrimo veiksmų ir kituose bylos dokumentuose (apklausos protokole (1 priedas), nutarime pripažinti nukentėjusiuoju, nutarime pripažinti civiliniu ieškovu, pranešime apie įtarimą, kaltinamajame akte ir kt., taip pat ir teismo dokumentuose) įvardijamas numeriu.

24. BPK 201 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad tikrieji asmens tapatybės duomenys surašomi specialiaame tyrimo veiksmo protokolo priede (2 ar 3 priedas).

25. Pagal BPK 201 straipsnio 4 dalį anonimiškumo taikymo atvejais tyrimo veiksmo protokolą, nutarimą ar kitokį bylos dokumentą surašo ir pasirašo tą veiksmą atlikęs, nutarimą ar kitokį bylos dokumentą surašęs prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, ar ikiteisminio tyrimo teisėjas. Atlikus kiekvieną tyrimo veiksmą ar priėmus nutarimą, BPK 201 straipsnio 2 dalyje nurodytame specialiaame protokolo priede pažymima, kad nukentėjusysis ar liudytojas susipažino su tyrimo veiksmo protokolu ir nutarimu. Tai jie patvirtina savo parašais.

26. BPK 201 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad tyrimo veiksmų protokoluose, nutarimuose, nutartyse ir kituose bylos dokumentuose nerašoma informacija, iš kurios būtų galima nustatyti tyrimo veiksmo dalyvavusio ar kitame dokumente paminėto nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę.

27. Ypatingi reikalavimai, keliama nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriems taikomas anonimiškumas, apklausos įforminimui, numatyti BPK 198, 201 ir 203 straipsniuose:

27.1. Prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas nukentėjusįjį ar liudytoją, kuriems taikomas anonimiškumas, apklausia vadovaudamiesi BPK 183 straipsnio nuostatomis, o ikiteisminio tyrimo teisėjas tokį nukentėjusįjį ar liudytoją apklausia vadovaudamasis BPK 183 ir 184 straipsnių nuostatomis, taikydamas išimtis, kurios nustatytos BPK 203 straipsnyje.

Apklausos protokolas, kuris bus pridodamas prie bylos, surašomas laikantis BPK 179, 183 straipsnių reikalavimų (ikiteisminio tyrimo teisėjas laikosi ir BPK 184 straipsnio reikalavimų), atsižvelgiant į išimtis, nurodytas BPK 201 straipsnyje. Protokole nesurašomi nukentėjusiojo ar liudytojo asmens anketiniai duomenys, pats asmuo įvardijamas numeriu, pažymima, kad asmens tapatybę nurodantys duomenys yra surašyti to protokolo specialiaame priede. Apklausos protokole nenurodomi duomenys apie liudytojo ar nukentėjusiojo santykius su įtariamuoju.

Prieš pradėdami nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriems taikomas anonimiškumas, apklausą, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas išaiškina BPK 81 ir 83 straipsniuose numatytas liudytojo teises, pareigas ir įspėja dėl atsakomybės pagal BK 235 straipsnį už melagingų parodymų davimą (ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo prisaikdinamas), tačiau apklausos protokole dėl tokių teisių išaiškinimo ir įspėjimo toks nukentėjusysis ar liudytojas nepasirašo (taip pat ir kad davė priesaiką). Nepasirašo ir paties apklausos protokolo. Nukentėjusiajam ar liudytojui neleidžiama patiems užrašyti savo parodymų, nedaromas jų parodymų garso ir vaizdo įrašas.

27.2. Apklausto asmens parodymai apie turinčias reikšmės bylai išspręsti aplinkybes apklausos protokole užrašomi taip, kad į protokolą nepatektų informacija, iš kurios būtų galima nustatyti apklausto asmens tapatybę. Apklausos protokole nerašoma informacija, neturinti reikšmės bylai, tačiau padedanti nustatyti tyrimo veiksmo dalyvavusio asmens tapatybę. Anonimiškumo suteikimas leidžia įslaptinti tik nukentėjusiojo ar liudytojo tapatybę nurodančius duomenis, bet ne tokių asmenų duotų parodymų apie reikšmingas bylai išspręsti aplinkybes turinį.

27.3. Jeigu pagal nukentėjusiojo ar liudytojo parodymų turinį (kai kitaip parodymų negalima išdėstyti apklausos protokole) jie gali būti identifikuoti, anonimiškumo taikymas neturi jokios prasmės. Tokiu atveju asmens apsaugos dalykai turi būti sprendžiami vadovaujantis Baudžiamojo proceso ir operatyvinės veiklos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio įstatymu (Žin., 2008, Nr. 63-2380 (2008-06-03)).

27.4. Kartu su liudytojo apklausos protokolu pagal BPK 179, 183, 184 ir 201 straipsnių reikalavimus surašomas specialus tyrimo veiksmo protokolo priedas (2 ar 3 priedas). Šiame priede surašomi tikrieji asmens tapatybės duomenys, kiti reikiami duomenys apie nukentėjusiojo ar liudytojo asmenybę ir jo santykius su įtariamuoju; pažymima, kad liudytojui buvo išaiškintos BPK 81 ir 83 straipsniuose nurodytos liudytojo teisės, pareigos ir atsakomybė, kad jis buvo įspėtas dėl

atsakomybės pagal BK 235 straipsnį už melagingų parodymų davimą (ar prisaikdintas). Visa tai liudytojas patvirtina savo parašu. Liudytojas savo parašu taip pat patvirtina, kad susipažino su liudytojo apklausos protokolu. Liudytojo ar nukentėjusiojo parodymai šiame specialiame tyrimo veiksmo protokolo priede nesurašomi. Papildomai galima nurodyti ne tik oficialiuose registruose kaupiamus asmens duomenis, bet ir bet kokią kitą reikiamą informaciją, susijusią su asmeniu, kurio tapatybė gali būti tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyta pagal tokius duomenis kaip vienas ar keli asmeniui būdingi fizinio, fiziologinio, psichologinio, ekonominio, kultūrinio ar socialinio pobūdžio požymiai.

27.5. Prieš pradedant nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, papildomą apklausą, suvedus jį į akistatą ir prieš atliekant jo parodymų patikrinimo veiksmus, jis įspėjamas dėl atsakomybės pagal BK 235 straipsnį už melagingų parodymų davimą, tačiau tyrimo veiksmo protokole dėl tokio įspėjimo nepasirašo. Specialiame tyrimo veiksmo protokolo priede (2 ar 3 priedas) pažymima, kad prieš atliekant tyrimo veiksmą liudytojas (arba nukentėjusysis) buvo įspėtas dėl atsakomybės pagal BK 235 straipsnį už melagingų parodymų davimą. Tai jis patvirtina savo parašu.

27.6. Atlikus nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikytas anonimiškumas, papildomą apklausą, jo parodymų patikrinimo ar jam dalyvaujant kitus tyrimo veiksmus, suvedus jį į akistatą, priėmus jam skelbtinus nutarimus, tame pačiame specialiame tyrimo veiksmo protokolo priede (2 ar 3 priedas) pažymima, kad nukentėjusysis ar liudytojas susipažino su tyrimo veiksmo protokolu ir nutarimu. Tai jie patvirtina savo parašais.

28. Nukentėjusysis ar liudytojas, kuriam taikomas anonimiškumas, esant visiems BPK 199 straipsnio 1 dalyje išvardytiems pagrindams gali būti apklausiamas apie visas jam žinomas aplinkybes, turinčias reikšmės bylai išspręsti, t. y. tiek apie apysunkio, sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo, kuris buvo pagrindas taikyti anonimiškumą, aplinkybes, tiek apie kitas jam žinomas įtariamojo padarytas nusikalstamas veikas, taip pat ir apie neatsargius, tyčinius nesunkius nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus.

29. BPK 204 straipsnyje nustatyti akistatos ir parodymo atpažinti, kai šiuose veiksmuose dalyvauja nukentėjusysis ar liudytojas, kuriam taikomas anonimiškumas, ypatumai. Ši norma reikalauja, kad parodymas atpažinti ar akistata būtų atliekami sudarant akustines ir vizualines kliūtis, trukdančias nustatyti asmenų, kuriems taikytas anonimiškumas, tapatybę. Kliūčių sudarymas techniniu ir organizaciniu požiūriu yra sudėtingas. Panaudojus nepakankamai modernias kliūtis gali būti neužtikrintas nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriems taikomas anonimiškumas, asmens tapatybės slaptumas, todėl konkrečioje byloje reikėtų realiai įvertinti galimas tų veiksmų komplikacijas ir norimus rezultatus bandyti pasiekti kitais būdais (pvz., išaiškinti parodymuose esančius prieštaravimus ir juos pašalinti kitais byloje esančiais duomenimis, parodymą atpažinti atlikti pagal nuotraukas ir pan.).

30. Jei ikiteisminio tyrimo metu įtariamojo veika perkvalifikuojama ir jis nėra įtariamas apysunkio, sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymu, t. y. nėra BPK 199 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyto anonimiškumo taikymo pagrindo, turi būti sprendžiama dėl anonimiškumo taikymo nukentėjusiajam ar liudytojui panaikinimo. Anonimiškumo taikymą gali panaikinti nutarimu prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas (ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimą turi patvirtinti prokuroras). Įslaptinta informacija, kai nustatytas įslaptinimo terminas dar nepasibaigęs, gali būti išslaptinama tik paslapčių subjekto, įslaptinusio tokią informaciją, sprendimu Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo (Žin., 1999, Nr. [105-3019](#); 2004, Nr. [4-29](#)) nustatyta tvarka, todėl prieš nutarimo dėl anonimiškumo taikymo panaikinimo priėmimą turi būti gauta paslapčių subjekto vadovo įsakymu sudarytos specialiosios ekspertų komisijos išvada dėl nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikytas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodančių duomenų išslaptinimo.

Prokurorai turi atsižvelgti į tai, kad kol anonimiškumo taikymas tokiam nukentėjusiajam ar liudytojui nepanaikintas, jis negali būti apklausiamas teisiamajame posėdyje BPK 279 ar 282 straipsnių nustatyta tvarka ir BPK 276 straipsnyje nustatyta tvarka negali būti perskaityti jo parodymai, duoti ikiteisminio tyrimo teisėjui BPK 203 straipsnyje nustatyta tvarka.

Dėl anonimiškumo panaikinimo gali būti sprendžiama ir išnykus kitiems anonimiškumo

taikymo pagrindams, numatytiems BPK 199 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose; paaiškėjus aplinkybėms, numatytoms BPK 200 straipsnio 2 dalyje; nutraukus ikiteisminį tyrimą, jeigu nepadaryta veika, turinti nusikaltimo požymių; nusikaltimus padariusiems asmenims, įtariamiesiems, kaltinamiesiems ar kitiems su jais susijusiais asmenims identifikavus nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę; nusprendus, kad liudytojas ar nukentėjęsysis ikiteisminio tyrimo metu ir teisme toliau liudys įprastine bendra tvarka (esant nukentėjusiojo ar liudytojo prašymui ar sutikimui).

Su nutarimu panaikinti anonimiškumo taikymą pasirašytinai supažindinamas asmuo, kuriam buvo taikomas anonimiškumas. Tokiam asmeniui išaiškinama teisė nutarimą panaikinti anonimiškumo taikymą apskųsti aukštesniajam prokurorui BPK 63 straipsnyje nustatyta tvarka

31. Kai ikiteisminis tyrimas atliekamas dėl sunkaus, labai sunkaus ar apysunkio nusikaltimo, numatyto BK XXVIII ir XXXVII skyriuose, BK 225 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 226 straipsnio 1 dalyje, 227 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 228 straipsnyje, ir yra kiti BPK 199 straipsnyje numatyti pagrindai, ikiteisminio tyrimo pareigūnams (arba BPK 158 straipsnio 6 dalyje numatytais atvejais ir kitiems asmenims), atliksiantiems ar atlikusiems tyrimą BPK 158 straipsnio nustatyta tvarka ir prireikus apklausiamiems kaip liudytojams, gali būti suteiktas anonimiškumas. Prokuroro nutarimas dėl anonimiškumo taikymo priimamas esant visiems BPK 199 straipsnyje numatytiems pagrindams ir BPK 200 straipsnyje nustatyta tvarka.

Anonimiškumas esant pagrindui gali būti suteiktas iki prokuroro kreipimosi į ikiteisminio tyrimo teisėją su prašymu leisti savo tapatybės neatskleidžiantiems ikiteisminio tyrimo pareigūnams (ar kitiems asmenims) atlikti tyrimo veiksmus. Prokuroras prašyme ikiteisminio tyrimo teisėjui leisti ikiteisminio tyrimo pareigūnams (ar kitiems asmenims) atlikti tyrimo veiksmus neatskleidžiant savo tapatybės ikiteisminio tyrimo pareigūną (ar kitą asmenį) įvardija numeriu, nurodydamas, kad asmens tapatybę nurodantys duomenys yra specialiaame tyrimo veiksmo protokolo priede (3 priedas).

Anonimiškumas esant pagrindui gali būti suteiktas ir vėliau: prieš atliekant slaptus tyrimo veiksmus ar juos atlikus, prieš ikiteisminio tyrimo pareigūną apklausiant kaip liudytoją.

Tikrieji asmens tapatybės duomenys surašomi specialiaame tyrimo veiksmo protokolo priede (2 ar 3 priedas).

Ikiteisminio tyrimo pareigūną ar kitą asmenį, kuriam taikomas anonimiškumas, supažindinus su ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi leisti jam atlikti nusikalstamą veiką imituojančius veiksmus ar pranešus apie šių veiksmų nutraukimą, protokolą ir specialus protokolo priedas taip pat turi būti įforminami BPK 201 straipsnyje nustatyta tvarka.

32. Taikyti anonimiškumą ikiteisminio tyrimo pareigūnams, atliksiantiems ar atlikusiems tyrimą BPK 158 straipsnio nustatyta tvarka ir prireikus apklausiamiems kaip liudytojams, turi būti pakankamas pagrindas. Pirmoji ir būtina anonimiškumo taikymo sąlyga iš anonimiškumo taikymo tvarkos ir pagrindų, nustatytų BPK 199 ir 200 straipsniuose, yra realaus pavojaus grėsmė nukentėjusiojo, liudytojo ar jų šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai, laisvei ar turtui. Dėl to ikiteisminio tyrimo pareigūnams, atliksiantiems ar atlikusiems tyrimą BPK 158 straipsnio nustatyta tvarka ir prireikus apklausiamiems kaip liudytojams, anonimiškumas gali būti taikomas esant pakankamam pagrindui manyti, jog jų ar jų šeimos narių arba artimųjų giminaičių saugumui kyla arba gali kilti reali grėsmė.

33. Pagal BPK 160 straipsnio 4 dalį slapto sekimo protokolą ir kiti su slaptu sekimu susiję bylos dokumentai surašomi vadovaujantis BPK 201 straipsnyje nustatytais taisyklėmis. Slapto sekimo protokolą gali surašyti ir pasirašyti prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, neatlikęs paties slapto sekimo. Slapto sekimo protokole pareigūnas, atlikęs slaptą sekimą, pagal BPK 201 straipsnio 1 dalies reikalavimus turi būti įvardijamas numeriu, pažymint, kad asmens tapatybę patvirtinantys duomenys yra specialiaame tyrimo veiksmo protokolo priede. Toks sekimo padalinio pareigūnas paties slapto sekimo protokolo nesurašo ir nepasirašo. Pagal BPK 201 straipsnio 2 dalies reikalavimus tokio slapto sekimą atlikusio pareigūno tikrieji asmens tapatybės duomenys surašomi specialiaame tyrimo veiksmo protokolo priede (3 priedas), kuris laikomas voke ir saugomas atskirai nuo baudžiamosios bylos ikiteisminio tyrimo įstaigos padalinyje, kurio pareigūnas atliko sekimą.

Šis vokas užantspaudojamas, užregistruojamas ir saugomas teisės aktų, reglamentuojančių įslaptintos informacijos administravimą, nustatyta tvarka.

34. Slaptą sekimą atlikęs pareigūnas gali būti apklausiamas kaip liudytojas. Apklausą gali būti atliekama vadovaujantis BPK 203 ir 282 straipsniuose, o parodymas atpažinti ir akistata – BPK 204 straipsniuose nustatytais taisyklėmis. Slaptą sekimą atlikusio pareigūno kaip liudytojo ikiteisminio tyrimo metu negali apklausti nei ikiteisminio tyrimo pareigūnas, nei prokuroras. Slaptą sekimą atlikusio pareigūno apklausą ikiteisminio tyrimo metu nėra privaloma, o tik galima. Tokį pareigūną kaip liudytoją, kuriam taikomas anonimiškumas, ikiteisminio tyrimo metu gali apklausti tik ikiteisminio tyrimo teisėjas vadovaudamasis BPK 183 ir 184 straipsniais ir taikydamas išimtis, kurios nustatytos BPK 203 straipsnyje, kai prokuroras kreipiasi į ikiteisminio tyrimo teisėją dėl tokio liudytojo apklausos, manydamas, kad apklausą reikalinga ir tokio liudytojo nebus įmanoma apklausti bylos nagrinėjimo teisme metu vadovaujantis BPK 282 straipsnio nuostatomis. Prašyme ikiteisminio tyrimo teisėjui apklausti kaip liudytoją slaptą sekimą atlikusį pareigūną prokuroras tokį pareigūną įvardija numeriu ir pažymi, kad asmens tapatybę patvirtinantys duomenys yra specialiame tyrimo veiksmo protokolo priede (3 priedas).

35. Jei atliekant tyrimo veiksmus, kuriuose dalyvauja nukentėjusysis ar liudytojas, kuriam taikomas anonimiškumas, ar jį supažindinant su nutarimais arba kitokiais bylos dokumentais, dalyvauja vertėjas, tik specialiame tyrimo veiksmo protokolo priede pažymima apie vertėjo dalyvavimą ir nurodomi jo vardas ir pavardė. Vertėjas išpėjamas dėl atsakomybės pagal BK 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą. Vertėjui taip pat išaiškinama, kad nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodantys duomenys sudaro valstybės paslaptį ir jis išpėjamas dėl atsakomybės pagal BK 125 straipsnį už valstybės paslapties atskleidimą. Visa tai pažymima specialiame tyrimo veiksmo protokolo priede ir patvirtina vertėjas savo parašu. Vertėjas šiame priede parašu taip pat patvirtina, kad susipažino su tyrimo veiksmo protokolu. Vertėjas privalo turėti reikiamos kategorijos leidimą susipažinti ir dirbti su įslaptinta informacija, sudarančia valstybės paslaptį.

VI. NUKENTĖJUSIOJO IR LIUDYTOJO ASMENS TAPATYBĘ NURODANČIŲ DUOMENŲ ĮSLAPTINIMO, SAUGOJIMO, SIUNTIMO, SUSIPAŽINIMO SU JAIS IR IŠSLAPTINIMO TVARKA

36. Pagal BPK 202 straipsnį nukentėjusiojo ar liudytojo asmens tapatybę nurodantys duomenys, įforminti ir įslaptinti BPK 201 straipsnyje nustatyta tvarka, sudaro valstybės paslaptį, todėl jie turi būti įslaptinami, saugomi, naudojami, išslaptinami vadovaujantis taip pat ir Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatytais pagrindais ir tvarka. Įslaptinti baudžiamosios bylos dokumentai, kuriuose užfiksuota tokia valstybės paslaptį sudaranti informacija, registruojami, siunčiami, gabenami, gaunami, saugomi, apskaitomi ir Įslaptintos informacijos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-12-05 nutarimu Nr. 1307 (Žin., 2005, Nr. [143-5193](#)), nustatyta tvarka, atsižvelgiant į ypatumus, kuriuos nustato BPK ir šios rekomendacijos.

37. Prokuroro ar ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimas taikyti anonimiškumą ir specialus tyrimo veiksmo protokolo priedas prokuroro ar ikiteisminio tyrimo pareigūno, taikiusių anonimiškumą, turi būti įslaptinami Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka, suteikiant tam tikras slaptumo žymas.

Suteikiant slaptumo žymą būtina vadovautis paslapčių subjektų, vadovaujantis įslaptintos informacijos, galinčios sudaryti valstybės paslaptį, kategorijų sąrašų, kuris numatytas Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje, sudarytais detaliais įslaptinamos informacijos sąrašais, kuriuose pagal Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 7 straipsnio 4 dalį turi būti numatytos įslaptinamos informacijos slaptumo žymos, tokios informacijos įslaptinimo terminai arba išslaptinimo sąlygos. Detalios įslaptinamos informacijos sąrašus tvirtina ir juos keičia paslapčių subjektų vadovai, suderinę su Lietuvos Respublikos paslapčių apsaugos koordinavimo komisija.

Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad žyma „Visiškai

slaptai“ suteikiama valstybės paslaptį sudarančiai informacijai, kurios praradimas arba neteisėtas atskleidimas gali sukelti pavojų žmogaus gyvybei. Šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 21 punkte nustatyta, kad valstybės paslaptį gali sudaryti įslaptinti liudytojo ar nukentėjusiojo asmens tapatybę padedantys nustatyti duomenys.

38. Priėmus nutarimą taikyti anonimiškumą, taip pat ir Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka įslaptinami asmens rašytinis prašymas taikyti anonimiškumą, prie nutarimo pridėti BPK 200 straipsnio 2 dalyje nurodytų aplinkybių patikrinimo dokumentai (jei jie pridedami ir saugomi BPK 201 straipsnio nustatyta tvarka) ir kiti esant pagrindui iš bylos išimti dokumentai su nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodančiais duomenimis, kurie saugomi BPK 201 straipsnio nustatyta tvarka (pvz., liudytojo apklausos protokolas). Šiam prašymui ir kitiems dokumentams suteikiama ta pati slaptumo žyma kaip ir nutarimui taikyti anonimiškumą bei specialiam tyrimo veiksmo protokolo priedui.

39. Prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas nutarimą taikyti anonimiškumą, specialų tyrimo veiksmo protokolo priedą, nukentėjusiojo ar liudytojo prašymą, taip pat ir kitus dokumentus, jei juos nusprendė saugoti BPK 201 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka įslaptinęs ir Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka, įdeda į nepermatomą voką kartu su jo užpildytu Asmenų, susipažinusių su įslaptintais dokumentais, kuriuose yra nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodančių duomenų, sąrašu (4 priedas), kuriame privalės pasirašyti su šiais įslaptintais bylos dokumentais ir juose esančiais nukentėjusiojo ar liudytojo asmens tapatybę nurodančiais duomenimis vėliau susipažinę prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, ar teisėjas, patvirtindami, kad jie įspėti dėl atsakomybės pagal BK 125 straipsnį už valstybės paslapties atskleidimą ir kad susipažino su asmens tapatybę nurodančiais duomenimis. Šiam sąrašui prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas suteikia tokią pat slaptumo žymą kaip ir kitiems BPK 201 straipsnio nustatyta tvarka įformintiems ir Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka įslaptintiems bylos dokumentams. Prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas voką užklijuoja ir užantspauduoja taip, kaip nurodyta BPK 201 straipsnio 2 dalyje ir Įslaptintos informacijos administravimo taisyklių 35 punkte. Ant voko, prie antspaudo vietos, pasirašo prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas. Ant voko užrašoma: baudžiamosios bylos numeris, liudytojui ar nukentėjusiajam, kuriam taikomas anonimiškumas, suteiktas numeris, voko numeris, voke laikomų įslaptintų bylos dokumentų datos (prašymo taikyti anonimiškumą surašymo data, nutarimo taikyti anonimiškumą priėmimo data, tyrimo veiksmo atlikimo data, nurodyta specialiaame tyrimo veiksmo protokolo priede, ar kitokio bylos dokumento surašymo data) ir pavadinimai (antraštės), kiekvieno dokumento lapų skaičius. Voko viršutiniame dešiniajame kampe užrašoma slaptumo žyma, kuri turi atitikti aukščiausią voke esančių įslaptintų bylos dokumentų slaptumo žymą, arba dedamas tam tikras spaudas. Ši slaptumo žyma patvirtinama prokuroro ar ikiteisminio tyrimo pareigūno parašu (Įslaptintos informacijos administravimo taisyklių 34 punktas).

40. BPK 201 straipsnio ir Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka įslaptinti bylos dokumentai su duomenimis, nurodančiais nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriems taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę, registruojami įslaptintų dokumentų su nukentėjusiųjų ir liudytojų, kuriems taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodančiais duomenimis registruose (5 priedas), kurie saugomi paslapčių subjekto (prokuratūros ar ikiteisminio tyrimo įstaigos) vadovo paskirti atsakingi asmenys funkcijoms įslaptintų dokumentų administravimo srityje atlikti ir jo nustatytoje įslaptintų dokumentų saugojimo vietoje. Šiuose registruose įrašomi šie duomenys: įslaptinto bylos dokumento įrašymo į registrą data, baudžiamosios bylos numeris, nukentėjusiajam ar liudytojui suteiktas numeris, voko numeris, voke laikomų įslaptintų bylos dokumentų datos ir pavadinimai (antraštės), kiekvieno dokumento lapų skaičius, suteikta slaptumo žyma ir kiti duomenys. Įslaptinti bylos dokumentai registruojami nesuteikiant registracijos numerių, o pačiame įslaptintame bylos dokumente nerašoma jo įrašymo į įslaptintų bylos dokumentų registrą data. Šiuose registruose nenurodomi liudytojų ar nukentėjusiųjų, kuriems taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodantys duomenys. Registruose duomenis įrašo prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, taikęs anonimiškumą, arba pagal jų pateiktus duomenis registrus pildo paslapčių

subjekto (prokuratūros ar ikiteisminio tyrimo įstaigos) vadovo paskirti atsakingi asmenys funkcijoms įslaptintų dokumentų administravimo srityje atlikti.

41. Kol baudžiamasis procesas nebaigtas, vokus su nukentėjusiojo ar liudytojo rašytiniu prašymu taikyti anonimiškumą, nutarimu taikyti anonimiškumą ir specialiu tyrimo veiksmo protokolo priedu bei kitais dokumentais, vadovaujantis BPK 201 straipsnio 3 dalimi, teisės aktų nustatyta tvarka saugomas pas prokurorą ar bylą tiriančioje ikiteisminio tyrimo įstaigoje atskirai nuo baudžiamosios bylos.

Jei ikiteisminio tyrimo metu su nukentėjusiuoju ar liudytoju, kuriems taikomas anonimiškumas, ilgą laiką tarpą neatliekami ar nebus atliekami kiti tyrimo veiksmai (nenustatyti nusikaltimą padarę asmenys, užsitęsė ikiteisminis tyrimas, užtruko bylos teisminis nagrinėjimas ir pan.), vokus su bylos dokumentais ir juose esančiais duomenimis, nurodančiais tokio nukentėjusiojo ar liudytojo asmens tapatybę, gali būti perduodamas saugoti paslapčių subjekto (prokuratūros ar ikiteisminio tyrimo įstaigos) vadovo paskirtiems atsakingiems asmenims funkcijoms įslaptintų dokumentų administravimo srityje atlikti ir jo nustatytoje įslaptintų dokumentų saugojimo vietoje.

42. Susipažinti su nukentėjusiojo ar liudytojo tapatybę nurodančiais duomenimis pagal BPK 201 straipsnio 2 dalies ir 202 straipsnio prasmę turi teisę prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, atliekantis byloje tyrimą, ir prokuroras, kontroliuojantis tyrimą ar palaikantis valstybinį kaltinimą, taip pat ikiteisminio tyrimo teisėjas, atliekantis toje byloje proceso veiksmus, bylą nagrinėjantys teisėjai.

Jei šie pareigūnai atplėšia voką, susipažįsta su įslaptintais bylos dokumentais, kuriuose yra nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodančių duomenų, jie privalo pildyti rekomendacijų 39 punkte numatytą sąrašą: nurodyti susipažinimo datą, pareigas, vardą ir pavardę, pasirašyti, patvirtindami susipažinimo faktą ir tai, kad jie įspėti dėl baudžiamosios atsakomybės pagal BK 125 straipsnį už įslaptintų duomenų paskelbimą (valstybės paslapties atskleidimą). Susipažinę su dokumentais, šie pareigūnai voką vėl užantspauduoja ir pasirašo. Jei vokus neskirtas daugkartiniam naudojimui, jis turi būti pakeičiamas.

43. Teismui pareikalavus, vokus perduodamas tiesiogiai teisėjui. Vokus gabenamas ar siunčiamas laikantis Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 24 straipsnyje nustatytų reikalavimų ir Įslaptintos informacijos administravimo taisyklių nustatytos tvarkos, t. y. šalia gavėjo vardo ir pavardės užrašant nuorodą „Asmeniškai“.

Teismui atlikus būtinus proceso veiksmus, vokus grąžinamas prokurorui ar bylą tiriančiai ikiteisminio tyrimo įstaigai, kurie įslaptino nukentėjusiojo ar liudytojo asmens tapatybę nurodančius duomenis.

44. Nutraukus ikiteisminį tyrimą, teismui išnagrinėjus baudžiamąją bylą ir priėmus apkaltinamąjį ar išteisinamąjį nuosprendį, priėmus nutartį nutraukti baudžiamąją bylą ir šiems sprendimams įsiteisėjus, vokus perduodamas saugoti paslapčių subjekto (prokuratūros ar ikiteisminio tyrimo įstaigos) vadovo paskirtiems atsakingiems asmenims funkcijoms įslaptintų dokumentų administravimo srityje atlikti ir jo nustatytoje įslaptintų dokumentų saugojimo vietoje.

45. Vadovaujantis Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punktu, baudžiamojo proceso metu įslaptinti nukentėjusiųjų ir liudytojų, kuriems taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodantys duomenys įslaptinami 75 metams.

46. Įslaptinti nukentėjusiojo ar liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodantys duomenys išslaptinami Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 10 straipsnio nustatyta tvarka. Šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad įslaptinta informacija, kai įslaptinimo terminas dar nepasibaigęs, gali būti išslaptinama tik įslaptintos informacijos rengėjo sprendimu.

47. Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 13 straipsnyje nustatyta, kad valstybės paslapčių apsaugą paslapčių subjekte koordinuoja subjekto vadovo įsakymu sudaryta specialioji ekspertų komisija, kuri teikia siūlymus ir išvadas dėl informacijos įslaptinimo pagrįstumo, slaptumo žymų keitimo, įslaptintos informacijos išslaptinimo ar sunaikinimo.

Rekomendacijų dėl anonimiškumo
nukentėjusiajam ar liudytojui suteikimo
ir šio sprendimo procesinio įforminimo
1 priedas

(Liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, apklausos protokolo formos pavyzdys)

LIUDYTOJO, KURIAM TAIKOMAS ANONIMIŠKUMAS, APKLAUSOS PROTOKOLAS

20____ m. _____ d.

(vieta)

Apklausa pradėta _____ val. _____ min., baigta _____ val. _____ min.

(įstaigos ir padalinio pavadinimas, asmens pareigos, vardas ir pavardė)

patalpose baudžiamojoje byloje Nr. _____, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo
proceso kodekso 78–83, 178–179, 183, 201 _____ straipsniais, apklausė liudytoją, kuriam
taikomas anonimiškumas, įvardytą Nr. _____.

Tikrieji liudytojo Nr. _____ asmens tapatybės duomenys surašyti šio protokolo
specialiame priede, kuris laikomas voke Nr. _____.

LR BPK 183 straipsnio pagrindu liudytojui išaiškintos LR BPK 81 ir 83 straipsniuose
numatytos liudytojo teisės, pareigos ir atsakomybė, ir jis įspėtas dėl atsakomybės pagal Lietuvos
Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingų parodymų davimą.

(pareigūno parašas)

Pasiūlius liudytojui papasakoti visa, kas jam žinoma apie aplinkybes, turinčias reikšmės bylai
išspręsti, liudytojas parodė:

(pareigūno parašas)

Liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, įvardyto Nr. _____, 20____ m. _____ d.
apklausos protokolo tęsinys:

Blank lined area for writing.

(pareigūno parašas)

Rekomendacijų dėl anonimiškumo
nukentėjusiajam ar liudytoji suteikimo
ir šio sprendimo procesinio įforminimo
2 priedas

**(Liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, apklausos protokolo specialaus priedo formos
pavyzdys)**

1-4

(Slaptumo žyma)

Egz. vienintelis

**LIUDYTOJO, KURIAM TAIKOMAS ANONIMIŠKUMAS, APKLAUSOS PROTOKOLO
SPECIALUS PRIEDAS**

20____ m. _____ d.

(vieta)

Apklausa pradėta _____ val. _____ min., baigta _____ val. _____ min.

(įstaigos ir padalinio pavadinimas, asmens pareigos, vardas ir pavardė)

patalpose baudžiamojoje byloje Nr. _____, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos
baudžiamojo proceso kodekso 78–83, 178–179, 183, 201 _____ straipsniais, apklausė
liudytoją _____, kuriam taikomas anonimiškumas,

(vardas ir pavardė)

apklausos protokole įvardytą Nr. _____.

Apklausoje dalyvauja vertėjas _____,
(vardas ir pavardė)

kuris įspėtas dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už
melagingą ar žinomai neteisingą vertimą. Vertėjui taip pat išaiškinta, kad
liudytojo _____, kuriam taikomas anonimiškumas,

(vardas ir pavardė)

įvardyto Nr. _____, asmens tapatybę nurodantys duomenys sudaro valstybės paslaptį, ir jis
įspėtas dėl atsakomybės pagal LR BK 125 straipsnį už valstybės paslapties atskleidimą.

(vertėjo parašas)

Liudytojo, kuriam taikomas anonimiškumas, 20____ m. _____ d. apklausos
protokole įvardyto Nr. _____, asmens tapatybės duomenys:

vardas (-ai), pavardė (-s) _____

asmens kodas _____, gimimo data _____

gimimo vieta_____

pilietybė(-s)_____, šeiminė padėtis _____

(Slaptumo žyma)

(Slaptumo žyma)

Egz. vienintelis

Liudytojo _____, kuriam taikomas anonimiškumas,
(vardas ir pavardė)

20__ m. _____ d. apklausos protokolo, kuriame jis įvardytas Nr. _____, specialaus
priedo tęsinys:

dabartinės gyvenamosios vietos adresas _____
— _____

deklaruojamos gyvenamosios vietos adresas _____
— _____

asmens dokumentas _____
(rūšis, serija, numeris, išdavinio data ir vieta)

išsilavinimas _____

darbovietė, pareigos, užsiėmimas, profesija _____
— _____

telefonai: namų _____, darbo _____, kiti _____

kiti reikiami asmens duomenys _____

duomenys apie teistumą _____

Liudytojo santykiai su įtariamuoju _____
— _____

(liudytojo parašas)

LR BPK 82 straipsnio 2 dalies pagrindu liudytojui išaiškinta, kad įtariamąjo ir kaltinamojo šeimos nariai ar artimieji giminaičiai gali neduoti parodymų arba neatsakyti į kai kuriuos pateiktus klausimus.

(liudytojo parašas)

LR BPK 183 straipsnio pagrindu liudytojui išaiškintos LR BPK 81 ir 83 straipsniuose numatytos liudytojo teisės, pareigos ir atsakomybė, ir jis įspėtas dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingų parodymų davimą.

(liudytojo parašas)

Su 20__ m. _____ d. apklausos protokolu, sudarytu iš _____ lapų, ir
parodymais, kurie prasideda:

1 lapas prasideda žodžiais _____

ir baigiasi žodžiais _____

2 lapas prasideda žodžiais _____

ir baigiasi žodžiais _____

(Slaptumo žyma)

(Slaptumo žyma)

Egz. vienintelis

Liudytojo _____, kuriam taikomas anonimiškumas,
(vardas ir pavardė)

20__ m. _____ d. apklausos protokolo, kuriame jis įvardytas Nr. _____, specialaus priedo tęsinys:

3 lapas prasideda žodžiais _____

ir baigiasi žodžiais _____

4 lapas prasideda žodžiais _____

ir baigiasi žodžiais _____

5 lapas prasideda žodžiais _____

ir baigiasi žodžiais _____

6 lapas prasideda žodžiais _____

ir baigiasi žodžiais _____,

susipažinau ir papildau: _____

(Gali būti surašomi kiti reikiami duomenys, nurodantys asmens tapatybę, neįslaptinant parodymų apie aplinkybes, turinčias reikšmės bylai išspręsti. Liudytojas savo parašais patvirtina, kad susipažino su apklausos protokolu ir šiame protokolo specialiaame priede išdėstytais jo papildymais. Protokolo specialų priedą pasirašo ir pareigūnas, atlikęs liudytojo apklausą.)

[illegible]

(Slaptumo žyma)

(Slaptumo žyma)

Egz. vienintelis

Liudytojo _____, kuriam taikomas anonimiškumas,
(vardas ir pavardė)

20 ____ m. _____ d. apklausos protokolo, kuriame jis įvardytas Nr. _____, specialaus priedo tęsinys:

ŽYMOŠ APIE _____ ,
(proceso dalyvio statusas, vardas ir pavardė)

**KURIAM TAIKOMAS ANONIMIŠKUMAS, ĮVARDYTŲ NR. _____, SUSIPAŽINIMĄ
SU KITŲ TYRIMO VEIKSMŲ PROTOKOLAIS, NUTARIM AIS AR KITOKIAIS BYLOS
DOKUMENTAIS**

Atliekant liudytojo ar nukentėjusiojo, kuriems taikomas anonimiškumas, papildomą apklausą, jų parodymų patikrinimo veiksmus ar juos suvedus į akistatą šiame protokolo specialiaame priede pažymima, kad prieš atliekant tyrimo veiksmą liudytojas ar nukentėjusysis buvo įspėti dėl atsakomybės pagal LR BK 235 straipsnį už melagingų parodymų davimą. Tai jie patvirtina savo parašais.

Atlikus kiekvieną tyrimo veiksmą, kuriame dalyvavo nukentėjusysis ar liudytojas, kuriems taikomas anonimiškumas, priėmus jiems skelbtiną nutarimą ar surašius kitokį bylos dokumentą, šiame protokolo specialiaame priede pažymima, kad nukentėjusysis ar liudytojas susipažino su tyrimo veiksmo protokolu, nutarimu ar kitu bylos dokumentu (nurodoma: susipažinimo data; tyrimo veiksmo atlikimo, nutarimo priėmimo ar kitokio bylos dokumento surašymo data, bylos dokumento pavadinimas, protokolo, nutarimo ar kito bylos dokumento lapų skaičius; kokiais žodžiais prasideda ir pasibaigia kiekviename protokolo lape liudytojo parodymai). Tai jie patvirtina savo parašais. Protokolo specialų priedą pasirašo ir tyrimo veiksmus atlikęs, nutarimus priėmęs ar juos paskelbęs pareigūnas.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

(Slaptumo žyma)

Rekomendacijų dėl anonimiškumo
nukentėjusiajam ar liudytojui suteikimo
ir šio sprendimo procesinio įforminimo
3 priedas

(Tyrimo veiksmo protokolo specialaus priedo formos pavyzdys)

1-3

(Slaptumo žyma)

Egz. vienintelis

TYRIMO VEIKSMO PROTOKOLO SPECIALUS PRIEDAS

200__ m. _____ d.
(tyrimo veiksmo atlikimo ar kito bylos dokumento surašymo data)

(vieta)

Pradėta ____ val. ____ min., baigta ____ val. ____ min.

(įstaigos ir padalinio pavadinimas, asmens pareigos, vardas ir pavardė)

baudžiamojame byloje Nr. _____, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo
proceso kodekso _____,
(proceso veiksmo atlikimo tvarką nu statančios LR BPK normos)
surašė _____
(dokumento pavadinimas)

(Vardas ir pavardė), kuriam taikomas anonimiškumas
ir kuris _____,
(atlikto arba atliksimo tyrimo veiksmo pavadinimas)

(dokumento pavadinimas)
įvardytas Nr. _____.

Supažindinant _____, kuriam taikomas
(vardas ir pavardė)
anonimiškumas, įvardytą Nr. _____, su _____

(dokumento pavadinimas)

ir surašant šį specialų tyrimo veiksmo protokolo priedą dalyvauja vertėjas _____
_____, kuris įspėtas dėl atsakomybės pagal
(vardas ir pavardė)

Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą. Vertėjui taip pat išaiškinta, kad _____,

(vardas ir pavardė)

įvardyto Nr. _____, asmens tapatybę nurodantys duomenys sudaro valstybės paslaptį, ir jis įspėtas dėl atsakomybės pagal LR BK 125 straipsnį už valstybės paslapties atskleidimą.

(vertėjo parašas)

(Slaptumo žyma)

(Slaptumo žyma)

Egz. vienintelis

Tyrimo veiksmo, kuriame dalyvavo _____, įvardytas
(vardais ir pavardė)

Nr. _____, kuriam taikomas anonimiškumas, protokolo specialaus priedo tęsinys:

Asmens, įvardyto Nr. _____, tapatybės duomenys:

vardas (-ai), pavardė (-s) _____

asmens kodas _____, gimimo data _____

gimimo vieta _____

pilietybė (-s) _____, šeiminė padėtis _____

dabartinės gyvenamosios vietos adresas _____

deklaruojamos gyvenamosios vietos adresas _____

asmens dokumentas _____

(rūšis, serija, numeris, išdavimo data ir vieta)

išsilavinimas _____

darbovietė, pareigos, užsiėmimas, profesija _____

telefonai: namų _____, darbo _____, kiti _____

kiti reikiami asmens duomenys _____

duomenys apie teistumą _____

Santykiai su įtariamuoju _____

(asmens, kuriam taikomas anonimiškumas, parašas)

Su 200 ____ m. _____

(dokumento pavadinimas)

_____, sudaryto iš _____ lapų,
susipažinau.

(asmens, kuriam taikomas anonimiškumas, parašas)

(vertèjo parašas)

(pareigūno parašas)

(Slaptumo žyma)

(Slaptumo žyma)

Egz. vienintelis

Tyrimo veiksmo, kuriame dalyvavo _____, įvardytas
(vardais ir pavardė)

Nr. _____, kuriam taikomas anonimiškumas, protokolo specialaus priedo tęsinys:

ŽYMOŠ APIE _____ ,
(proceso dalyvio statusas, vardas ir pavardė)

**KURIAM TAIKOMAS ANONIMIŠKUMAS, ĮVARDYTŲ NR. _____, SUSIPAŽINIMĄ SU
KITŲ TYRIMO VEIKSMŲ PROTOKOLAIS, NUTARIM AIS AR KITOKIAIS BYLOS
DOKUMENTAIS**

Atliekant liudytojo ar nukentėjusiojo, kuriems taikomas anonimiškumas, apklausą, jų parodymų patikrinimo veiksmus ar juos suvedus į akistatą, šiame protokolo specialiaame priede pažymima, kad prieš atliekant tyrimo veiksmą liudytojas ar nukentėjusysis buvo įspėti dėl atsakomybės pagal LR BK 235 straipsnį už melagingų parodymų davimą. Tai jie patvirtina savo parašais.

Atlikus kiekvieną tyrimo veiksmą, kuriame dalyvavo nukentėjusysis ar liudytojas, kuriems taikomas anonimiškumas, priėmus jiems skelbtiną nutarimą ar surašius kitokį bylos dokumentą, šiame protokolo specialiaame priede pažymima, kad nukentėjusysis ar liudytojas susipažino su tyrimo veiksmo protokolu, nutarimu ar kitu bylos dokumentu (nurodoma: susipažinimo data; tyrimo veiksmo atlikimo, nutarimo priėmimo ar kitokio bylos dokumento surašymo data, bylos dokumento pavadinimas, protokolo, nutarimo ar kito bylos dokumento lapų skaičius; kokias žodžiais prasideda ir pasibaigia kiekviename protokolo lape liudytojo parodymai). Tai jie patvirtina savo parašais. Protokolo specialų priedą pasirašo ir tyrimo veiksmus atlikęs, nutarimus priėmęs ar juos paskelbęs pareigūnas.

[illegible]

—
—
—

(Slaptumo žyma)

Rekomendacijų dėl anonimiškumo
nukentėjusiajam ar liudytoji suteikimo
ir šio sprendimo procesinio įforminimo
4 priedas

(Asmenų, susipažinusių su įslaptintais dokumentais, kuriuose yra nukentėjusiojo ar liudytojo,
kuriam taikomas anonimiškumas, asmens tapatybę nurodančių duomenų, sąrašo forma)

1-1

(Slaptumo žyma)

Egz. vienintelis

**ASMENŲ, SUSIPAŽINUSIŲ SU ĮSLAPTINTAIS DOKUMENTAIS, KURIUOSE YRA
NUKENTĖJUSIOJO AR LIUDYTOJO, KURIAM TAIKOMAS ANONIMIŠKUMAS,
ASMENS TAPATYBĘ NURODANČIŲ DUOMENŲ, SĄRAŠAS**

(įslaptintų dokumentų rengėjas)

Baudžiamoji byla Nr. _____

Dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 125 straipsnį už valstybės
paslapties atskleidimą įspėtas. Su įslaptintų dokumentų _____

(dokumentų pavadinimai (antraštės), datos)

_____, pažymėtų
slaptumo žyma _____, kuriuose yra _____
(proceso dalyvio statusas)

_____, kuriam taikomas anonimiškumas ir kuris įvardytas Nr. _____.
(vardas ir pavardė)

asmens tapatybę nurodančių duomenų turiniu susipažinau:

Eil. Nr.	Susipažinimo data	Pareigos, vardas ir pavardė	Parašas

PASTABA. Sąrašo forma gali būti papildyta reikiamomis skiltimis.

(Slaptumo žyma)

Reko
mend
acijų
dėl
anoni
mišku
mo
nuken
tėjusia
jam ar
liudyt
ojui
suteik
imo ir
šio
spren
dimo
proces
inio
įformi
nimo
5
prieda
s

**(Įslaptintų dokumentų su nukentėjusiųjų ir liudytojų, kuriems taikomas anonimiškumas,
asmens tapatybę nurodančiais duomenimis registro forma)**

(dokumento rengėjo pavadinimas)

**ĮSLAPTINTŲ DOKUMENTŲ SU NUKENTĖJUSIŲJŲ IR LIUDYTOJŲ, KURIEMS
TAIKOMAS ANONIMIŠKUMAS, ASMENS TAPATYBĘ NURODANČIAIS
DUOMENIMIS REGISTRAS _____**

(i
d
e
n
ti
fi
k
a
v
i
m
o
ž
y
m
u
o
)

REKOMENDACIJOS DĖL IKITEISMINIO TYRIMO NUTRAUKIMO PAGAL NAUJOJO BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 213 STRAIPSNĮ (KAI YRA PADARYTOS KELIOS SKIRTINGO SUNKUMO NUSIKALSTAMOS VEIKOS)

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) IV dalies XV skyriaus 213 straipsnis reglamentuoja ikiteisminio tyrimo nutraukimą kelių nusikalstamų veikų padarymo atveju.

2. Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) (Žin., 2000, Nr. [89-2741](#)) 10–12, 16 straipsnius nusikalstamos veikos skirstomos į nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus. Nusikaltimai yra tyčiniai ir neatsargūs. Tyčiniai nusikaltimai dar skirstomi į nesunkius, apysunkius, sunkius ir labai sunkius. Nesunkus nusikaltimas yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė neviršija trejų metų laisvės atėmimo. Baudžiamasis nusižengimas yra pavojinga ir BK uždrausta veika, už kurią numatyta bausmė, nesusijusi su laisvės atėmimu, išskyrus areštą. Nusikaltimas ar baudžiamasis nusižengimas yra neatsargus, jeigu jis padarytas dėl nusikalstamo pasitikėjimo arba nusikalstamo nerūpestingumo.

II. BPK 213 STRAIPSNIO TAIKYMO TVARKA

3. BPK 213 straipsnis gali būti taikomas, kai asmuo įtariamas padaręs kelias nusikalstamas veikas, iš kurių viena ar kelios yra baudžiamieji nusižengimai, nesunkūs nusikaltimai, neatsargūs baudžiamieji nusižengimai ar neatsargūs nusikaltimai, o kita ar kitos – sunkūs ar labai sunkūs nusikaltimai. Tokiu atveju prokuroras gali nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų ir nesunkių nusikaltimų arba neatsargių baudžiamųjų nusižengimų ir neatsargių nusikaltimų, jeigu už tokius ar tokį neatsargų nusikaltimą baudžiamajame įstatyme numatyta bausmė neviršija trejų metų laisvės atėmimo.

4. BPK 213 straipsnis suteikia prokurorui, atliekančiam ikiteisminį tyrimą ar kontroliuojančiam ikiteisminio tyrimo atlikimą, teisę, bet ne įpareigoja jį nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų, nesunkių nusikaltimų, neatsargių baudžiamųjų nusižengimų ar neatsargių nusikaltimų. Tokį sprendimą, kuris turėtų būti įforminamas nutarimu, kurį prokuroras gali priimti tik tuo atveju, kai pagrįstai mano, kad nutraukus ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų, nesunkių nusikaltimų, neatsargių baudžiamųjų nusižengimų ar neatsargių nusikaltimų procesas dėl sunkių ar labai sunkių nusikaltimų galės vykti sparčiau ir dėl šiomis veikomis padarytos žalos atlyginimo nepareikštas civilinis ieškinys.

5. Prokuroras, prieš priimdamas nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų, nesunkių nusikaltimų, neatsargių baudžiamųjų nusižengimų ar neatsargių nusikaltimų, privalo įtariamajam pasirašytinai įteikti pranešimą apie visas nusikalstamas veikas, kurių padarymu jis yra įtariamas.

6. Ikiteisminis tyrimas turėtų būti nutraukiamas visų bendrininkų, dalyvavusių darant baudžiamuosius nusižengimus, nesunkius nusikaltimus, neatsargius baudžiamuosius nusižengimus ar neatsargius nusikaltimus, atžvilgiu. Jei bent vienas iš bendrininkų nėra padaręs sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo, tai ikiteisminis tyrimas BPK 213 straipsnyje nustatyta tvarka nenutraukiamas.

7. Prokuroras, atliekantis ikiteisminį tyrimą ar kontroliuojantis ikiteisminio tyrimo atlikimą, gali priimti nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų, nesunkių nusikaltimų, neatsargių baudžiamųjų nusižengimų ar neatsargių nusikaltimų, kai vienoje byloje tiriamos kelios nusikalstamos veikos, iš kurių viena ar kelios yra baudžiamieji nusižengimai,

nesunkūs nusikaltimai, neatsargūs baudžiamieji nusižengimai ar neatsargūs nusikaltimai, o kita ar kitos – sunkūs ar labai sunkūs nusikaltimai.

8. Prieš priimdamas procesinį sprendimą dėl ikiteisminio tyrimo dėl baudžiamųjų nusižengimų, nesunkių nusikaltimų, neatsargių baudžiamųjų nusižengimų ar neatsargių nusikaltimų nutraukimo, prokuroras turėtų įvertinti, ar nutraukus ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų ir nesunkių nusikaltimų pakaks duomenų įrodyti įtariamojo kaltę, padarant sunkų ar labai sunkų nusikaltimą (nusikaltimus). Tuo atveju, jeigu nutraukus ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų ir nesunkių nusikaltimų vėliau tektų nutraukti ikiteisminį tyrimą ir dėl to asmens padarytų sunkių ar labai sunkių nusikaltimų, ar jeigu teismas priimtų išteisinamąjį nuosprendį šio asmens atžvilgiu, toks asmuo liktų nenubaustas.

9. BPK 213 straipsnyje yra išdėstyta viena išlyga, kai ikiteisminis tyrimas dėl baudžiamųjų nusižengimų ir nesunkių nusikaltimų negali būti nutrauktas. Tai atvejai, kai minėtomis veikomis yra padaryta žala ir dėl jos atlyginimo pareikštas civilinis ieškinys. BPK 109 straipsnis nustato, kad civilinis ieškinys baudžiamojoje byloje gali būti pareiškiamas, jeigu asmeniui dėl nusikalstamos veikos padaryta turtinės ar neturtinės žalos. Taip pat ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.250 straipsnyje įtvirtintas privalomumas atlyginti neturtinę žalą, atsiradusią dėl padaryto nusikaltimo. Todėl, jei baudžiamojoje byloje civilinis ieškinys nepareikštas, prokuroras, prieš priimdamas nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų ir nesunkių nusikaltimų, turėtų įsitikinti, kad fizinis asmuo ar juridinio asmens atstovas, kuriems nusižengimu ar nusikaltimu padaryta žalos, atsisako pareikšti ieškinį. Ši valia turėtų būti pasirašytinai užfiksuota apklausos protokoluose arba išdėstyta atskirame rašte – nukentėjusiojo ar civilinio ieškovo pareiškimė.

10. Kai nukentėjusiajam nusikalstama veika padaryta žala atlyginta, prokuroras gali nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų ir nesunkių nusikaltimų, tačiau tokiu atveju prokuroras turėtų gauti fizinio asmens ar juridinio asmens atstovo, kuriems baudžiamuoju nusižengimu, nesunkių nusikaltimu, neatsargiu baudžiamuoju nusižengimu ar neatsargiu nusikaltimu padaryta žalos, raštišką pareiškimą, kad nusikalstama veika padaryta žala atlyginta. Esant tokiam pareiškimui procesas dėl civilinio ieškinio baudžiamojoje byloje nepradedamas, o pradėtas nutraukiamas ir dėl to paskirtas laikinas nuosavybės teisių apribojimas panaikinamas, jeigu baudžiamojoje byloje negali būti taikomas turto konfiskavimas.

III. IKITEISMINIO TYRIMO, NUTRAUKTO VADOVAUJANTIS BPK 213 STRAIPSNIU, ATNAUJINIMAS

11. Baudžiamojo proceso įstatymas numato galimybę prokurorui, atlikusiam ikiteisminį tyrimą ar kontroliavusiam ikiteisminio tyrimo atlikimą, arba aukštesniojo prokuroro pavedimu kitam prokurorui savo nutarimu atnaujinti vadovaujantis BPK 213 straipsniu nutrauktą ikiteisminį tyrimą pagal proceso dalyvių skundus ar savo iniciatyva, jei tam yra pagrindas (BPK 217 straipsnio 1 dalis). Šis prokuroro nutarimas privalo būti patvirtintas ikiteisminio tyrimo teisėjo.

12. Pagrindas atnaujinti nutrauktą ikiteisminį tyrimą galėtų būti ir tada, kai ikiteisminis tyrimas nutraukiamas dėl to paties asmens įvykdytų sunkių ar labai sunkių nusikaltimų arba teismas priima išteisinamąjį nuosprendį šio asmens atžvilgiu. Reikėtų atsižvelgti į tai, kad naujasis BK numato gana trumpus baudžiamosios atsakomybės už baudžiamųjų nusižengimų, nesunkių nusikaltimų ir neatsargių nusikaltimų padarymą senaties terminus. Baudžiamoji atsakomybė nutraukus ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų, nesunkių nusikaltimų, neatsargių baudžiamųjų nusižengimų ar neatsargių nusikaltimų vėliau gali būti nebegalima dėl baudžiamosios atsakomybės senaties, tuo labiau kad procesinį sprendimą atnaujinti anksčiau nutrauktą ikiteisminį tyrimą gali apskusti įtariamasis, jo atstovas ar gynėjas.

REKOMENDACIJOS DĖL ATASKAITOS, PATEIKIAMOS BAIGUS IKITEISMINĮ TYRIMĄ (BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 218 STRAIPSNIS), SURAŠYMO

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiose rekomendacijose nustatoma rašytinės ataskaitos apie atliktus ikiteisminio tyrimo veiksmus (toliau – ataskaitos) forma, būtinai pateikti duomenys ir pateikimo prokurorui tvarka.
2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) 218 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad tuo atveju, kai ikiteisminį tyrimą ar daugumą jo veiksmų atliko ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras gali pareikalauti, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnas pateiktų trumpą rašytinę ataskaitą apie atliktus ikiteisminio tyrimo veiksmus.
3. Atlikus ikiteisminį tyrimą turi būti surašoma ataskaita. Prokuroras gali raštu nurodyti, kad ataskaitos surašyti nereikės.
4. Ikteisminio tyrimo pareigūnas, atlikęs ikiteisminį tyrimą, pateikia prokurorui ikiteisminio tyrimo medžiagą (bylą) ir daiktus, turinčius reikšmės nusikalstamai veiklai tirti ir nagrinėti, taip pat ataskaitą apie atliktus ikiteisminio tyrimo veiksmus.
5. Ikteisminio tyrimo medžiaga (byla) prokurorui pateikiama surišta, sunumeruotais lapais, su apyrašu, užantspauduota.
6. Daiktai kartu su ikiteisminio tyrimo medžiaga (byla) pateikiami tvarkingai supakuoti, užantspauduoti, išskyrus daiktus, kuriuos dėl gremėzdiškumo ar dėl kitų priežasčių negalima laikyti ir perduoti kartu su nusikalstamos veikos tyrimo medžiaga. Šie daiktai, jei įmanoma, turi būti nufotografuoti, užantspauduoti ir laikomi ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo nurodytoje vietoje.

II. ATASKAITOS FORMA IR BŪTINI DUOMENYS

7. Ikteisminio tyrimo pareigūno surašyta ataskaita apie atliktą ikiteisminį tyrimą yra oficialus proceso aktas, skiriamas tik prokurorui. Ataskaita laikoma ikiteisminio tyrimo kontrolės byloje. Ataskaita gali būti pateikta ir kompiuterinėje laikmenoje.
8. Ikteisminio tyrimo ataskaitoje būtina nurodyti šiuos duomenis:
 - 8.1. ikiteisminio tyrimo pradžia;
 - 8.2. pareigūno, atlikusio ikiteisminį tyrimą, pareigos, vardas, pavardė, ikiteisminio tyrimo bylos Nr.;
 - 8.3. įtariamojo vardas, pavardė, gimimo data, asmens kodas, pilietybė, šeiminė padėtis, profesija, darbovietė, gyvenamoji vieta, duomenys apie ankstesnį teistumą, kiti reikalingi duomenys;
 - 8.4. įtariamo asmens padarytos nusikalstamos veikos aprašymas ir ją atitinkantis Baudžiamojo kodekso straipsnis (pagal pranešimo apie įtarimą turinį);
 - 8.5. įtariamo asmens pozicija dėl pareikšto įtarimo;
 - 8.6. ikiteisminio tyrimo veiksmai, kuriais pagrįstas įtarimas dėl asmens (asmenų) nusikalstamos veikos padarymo, aplinkybės, kurioms išaiškinti šie veiksmai buvo atlikti;
 - 8.7. įtariamam asmeniui parinkta kardomoji priemonė (jei paskirta kardomoji priemonė suėmimas, nurodyti terminą, iki kada ji paskirta, kur įtariamasis laikomas. Jeigu įtariamasis atiduotas į sveikatos priežiūros įstaigą, taip pat nurodyti, nuo kada ir kur konkrečiai jis atiduotas);
 - 8.8. ikiteisminiame tyrime dalyvavę teisėjai, gynėjai, specialistai, liudytojai, nukentėjusieji, jų adresai, civilinio ieškinio suma, daiktų saugojimo vieta ir kitos būtinos nurodyti aplinkybės.
9. Būtina nurodyti pateikiamos bylos lapus, kuriuose išdėstyti 8.1–8.8 papunkčiuose išvardyti ikiteisminio tyrimo duomenys.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. I-47

(Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2007 m. gruodžio 13 d. įsakymo Nr. I-179 redakcija)

REKOMENDACIJOS DĖL KALTINAMOJO AKTO SURAŠYMO IR PERDAVIMO TEISMUI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Galimi tokie ikiteisminio tyrimo pabaigimo būdai: byla perduodama pirmosios instancijos teismui; ikiteisminis tyrimas nutraukiamas; pereinama į priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo procesą.

2. Šių rekomendacijų paskirtis reglamentuoti ikiteisminio tyrimo pabaigimą, kai byla perduodama teismui surašant kaltinamąjį aktą. Ikiteisminio tyrimo pabaigimą surašant kaltinamąjį aktą, kaltinamojo akto turinį ir perdavimo teismui procedūrą reglamentuoja Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) 218, 219 ir 220 straipsniai.

II. PROKURORO VEIKSMAI, GAVUS IKITEISMINIO TYRIMO MEDŽIAGĄ IR ATASKAITĄ

3. Prokuroras, susipažinęs su ikiteisminio tyrimo medžiaga (tais atvejais, kai pats neatlieka ikiteisminio tyrimo) ir trumpa rašytine ikiteisminio tyrimo pareigūno atliktų ikiteisminio tyrimo veiksmų ataskaita (jeigu tokia yra pateikta), privalo įvertinti, ar yra pagrindas pabaigti ikiteisminį tyrimą. Prokurorui turi būti skiriamas laikotarpis susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir ikiteisminio tyrimo pareigūno surašyta ataskaita.

4. Prokuroras per 5 darbo dienas nuo ikiteisminio tyrimo medžiagos prokuratūroje gavimo privalo įvertinti, ar surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo. Įsitikinęs, kad tokių duomenų surinkta pakankamai, prokuroras paskelbia (gali pavesti tai atlikti ikiteisminio tyrimo pareigūnui, jeigu ikiteisminį tyrimą ar daugumą jo veiksmų atliko ikiteisminio tyrimo pareigūnas) įtariamajam, o jo gynėjui, nukentėjusiajam, jo atstovui, civiliniam ieškovui, civiliniam atsakovui ir jų atstovams praneša (gali pavesti tai atlikti ikiteisminio tyrimo pareigūnui, jeigu ikiteisminį tyrimą ar daugumą jo veiksmų atliko ikiteisminio tyrimo pareigūnas), kad ikiteisminis tyrimas pabaigtas ir kad minėti proceso dalyviai turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga bei pateikti prašymus papildyti ikiteisminį tyrimą. Ypatingais atvejais, atsižvelgdamas į ikiteisminio tyrimo medžiagos sudėtingumą ir apimtį, šį terminą rezoliucija gali pratęsti (ne daugiau kaip iki 5 darbo dienų) prokuroro vadovas.

5. Prokuroras, susipažinęs su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir nustatęs, kad nėra pagrindo ikiteisminį tyrimą pabaigti kaltinamojo akto surašymu, per 5 darbo dienas priima nutarimą (esant BPK nustatytiems pagrindams) nutraukti ikiteisminį tyrimą arba duoda rašytinius nurodymus atlikti papildomus proceso veiksmus ir ikiteisminio tyrimo medžiagą grąžina ikiteisminio tyrimo įstaigai. Šį terminą rezoliucija gali pratęsti prokuroro vadovas.

6. Prokuroras susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir įvertinti, ar ikiteisminio tyrimo metu surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo, gali ir ikiteisminio tyrimo įstaigoje. Tokiu atveju ikiteisminio tyrimo medžiaga į prokuratūrą gali būti nesiunčiama, o pavedimas atlikti BPK 218 straipsnio 1 ir 2 dalyje numatytus veiksmus ikiteisminio tyrimo pareigūnui duodamas raštu.

III. KALTINAMOJO AKTO SURAŠYMAS

7. Surašyti kaltinamąjį aktą, kai yra atlikti BPK 218 straipsnyje numatyti veiksmai, prokuroras

privalo per 5 darbo dienas. Šį terminą rezoliucija gali pratęsti prokuroro vadovas. Tuo atveju, kai BPK 218 straipsnio 1 ir 2 dalyje numatytus veiksmus atliko ikiteisminio tyrimo pareigūnas, kaltinamojo akto surašymo terminas skaičiuojamas nuo ikiteisminio tyrimo medžiagos gavimo prokuratūroje dienos.

Jeigu proceso dalyviai, susipažinę su ikiteisminio tyrimo medžiaga, pateikė prašymus papildyti ar nutraukti ikiteisminį tyrimą, kaltinamojo akto surašymo terminas skaičiuojamas nuo tokių prašymų atmetimo dienos.

8. Kaltinamajame akte, be BPK 219 straipsnio 1 dalies 1 punkte reikalaujamų duomenų, turi būti nurodomas ne tik teismo pavadinimas, bet ir tikslus adresas.

9. Kaltinamajame akte, be BPK 219 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų įtariamojo duomenų, turi būti nurodoma: įtariamojo gyvenamoji vieta, turimas išsilavinimas, duomenys apie kardomąją priemonę (jei suimtas, kur laikomas).

10. Siekiant nepažeisti įtariamojo teisės į gynybą, BPK 219 straipsnio 1 dalies 3 punkte reikalaujamas nusikalstamos veikos aprašymas turi atitikti BPK 187 straipsnyje numatyto pranešimo apie įtarimą turinį (neišvardijamos tik įtariamojo teisės). Aprašius nusikalstamą veiką turi būti nurodytas ir BPK 219 straipsnio 1 dalies 5 punkte reikalaujamas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) straipsnis (jo dalis ir punktas), kuriame numatyta atsakomybė už padarytą veiką. Taip pat turi būti nurodomi duomenys apie nukentėjusįjį (šie duomenys gali būti nurodyti ir pačiame veikos aprašyme); įtariamojo atsakomybę lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės.

11. Pateikiant BPK 219 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytus pagrindinius duomenis, kuriais grindžiamas kaltinimas, būtina nurodyti bylos tomus ir lapus, kuriuose tie duomenys užfiksuoti. Tokie duomenys galėtų būti: įtariamojo prisipažinimas, nukentėjusiojo ir liudytojų parodymai, specialistų išvados ir ekspertizių aktų išvados, kiti duomenys, užfiksuoti proceso veiksmų protokoluose, dokumentai ir daiktai. Turi būti nurodoma tik proceso veiksmų protokoluose ar kituose dokumentuose užfiksuotų duomenų esmė.

12. Jeigu įtariamasis nesutinka su jam pareikštu įtarimu, kaltinamajame akte būtina nurodyti įtariamojo poziciją. Pvz., įtariamasis neigia dalyvavęs darant nusikalstamą veiką; neigia dalyvavęs darant nusikalstamą veiką ir paaiškina, kad jį apšmeižė kitas įtariamasis dėl priešiško tarpusavio santykių ar pan. Įtariamojo pozicija gali būti nurodyta prieš pateikiant BPK 218 straipsnio 4 dalyje reikalaujamus pagrindinius duomenis, kuriais grindžiamas kaltinimas, arba pateikus šiuos duomenis.

13. Kaltinamajame akte nurodomi ir kiti duomenys (duomenys apie civilinį ieškinį, priemonės jam užtikrinti, daiktų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, buvimo vieta).

14. Vykdam BPK 219 straipsnio 1 dalies 6 punkto reikalavimus, turi būti nurodomi ne tik įtariamojo gynėjo vardas ir pavardė, bet ir advokato kontoros adresas.

IV. KALTINAMOJO AKTO PERDAVIMAS TEISMUI

15. Prokuroras teismui perduoda tik tą surinktą medžiagą, kuri reikalinga nagrinėjant bylą. Teismui perduodama ne tik medžiaga, kuri patvirtina arba paneigia bent vieną aplinkybę, turinčią reikšmės bylai išspręsti teisingai, bet ir medžiaga, kuri įrodo proceso dalyvių teisių užtikrinimą, taip pat visi ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimai. Teismui taip pat būtina perduoti visą bylos medžiagą, kuri buvo surinkta įtariamojo, jo gynėjo ar nukentėjusiojo arba jo atstovo prašymu. Likusi neperduota teismui medžiaga sudedama į ikiteisminio tyrimo kontrolės bylą.

16. Jei kaltinamasis yra nepilnametis, teismui būtina perduoti medžiagą apie ištirtas BK 91 straipsnio 2 dalyje numatytas aplinkybes:

16.1. nepilnamečio gyvenimo ir auklėjimo sąlygas;

16.2. nepilnamečio sveikatos būklę ir socialinę brandą;

16.3. anksčiau taikytas poveikio priemones ir jų veiksmingumą;

16.4. nepilnamečio elgesį po nusikalstamos veikos padarymo.

17. Medžiaga apie socialinę brandą tai: nepilnamečio charakteristika (gaunama iš mokyklos,

seniūnijos ar pan.), duomenys apie išsilavinimą, t. y. kiek klasių baigė, ar mokosi, jei taip, kokie mokymosi rezultatai, lankomumas ir pan.

18. Prokuroras teismui atskirai nuo baudžiamosios bylos medžiagos pateikia liudytojų, kurie turėtų būti apklausti teisiame posėdyje, adresų sąrašą. Specialistas ir ekspertas į asmenų, kurie turėtų būti apklausti teisiame posėdyje, sąrašą įrašomi, jeigu prokuroras nusprendžia, kad jų parodymai būtini specialisto išvada ar ekspertizės aktui paaiškinti ar papildyti. Toks sąrašas gali būti siunčiamas vienu lydraščiu kartu su kaltinamuoju aktu ir baudžiamosios bylos medžiaga.

19. Kaltinamojo akto nuorašas kaltinamajam įteikiamas pasirašytinai (kaltinamasis pasirašo ant kaltinamojo akto nuorašo kito egzemplioriaus arba pateikia rašytinį pareiškimą apie kaltinamojo akto nuorašo įteikimą).

20. Jeigu kaltinamasis nemoka lietuvių kalbos, kaltinamasis aktas turi būti išverstas į kaltinamojo gimtąją kalbą arba į kitą kalbą, kurią jis moka. Tokiam kaltinamajam kartu su kaltinamojo akto nuorašu įteikiamas kaltinamojo akto vertimas į gimtąją kalbą arba į kitą kalbą, kurią jis moka.

21. Surašytas kaltinamasis aktas su bylos medžiaga ir lydraščiu, kuriame nurodomos pavardės teisėjų, sprendusių įtariamąjį suėmimo ar suėmimo pratęsimo klausimą, sankcionavusių procesinių prievartos priemonių taikymą arba nagrinėjusių proceso dalyvių skundus toje pačioje byloje, ne vėliau kaip kitą darbo dieną išsiunčiami teismui. Lydraštyje taip pat nurodoma įtariamąjo laikymo vieta, jeigu įtariamajam paskirta kardomoji priemonė suėmimas. Vienas lydraščio egzempliorius lieka prokuratūroje.

22. Jeigu įtariamasis suimtas, prokuroras kaltinamąjį aktą su bylos medžiaga privalo perduoti teismui likus ne mažiau kaip dešimčiai dienų iki suėmimo termino pabaigos.

Priedo pakeitimai:

Nr. [I-179](#), 2007-12-13, Žin., 2007, Nr. 134-5443 (2007-12-18), i. k. 107503AISA000I-179

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro
2003 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. I-47

REKOMENDACIJOS DĖL PROCESO BAIGIMO BAUDŽIAMOJU ĮSAKYMU

1. Teismo baudžiamojo įsakymo priėmimo procesas nustatytas Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso (toliau – BPK) (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) 418–425 straipsniuose, prokuroro veiksmai šiame procese apibrėžti BPK 418–420 straipsniuose.

2. Nors BPK 418 straipsnio 3 dalyje prokurorui leidžiama *ikiteisminio tyrimo metu* nuspręsti kreiptis į teisėją dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu, tačiau tai turėtų būti daroma, kai yra BPK 218 straipsnio 1 dalyje numatyti pagrindai pabaigti ikiteisminį tyrimą. Todėl ši sprendimą prokuroras priima ikiteisminio tyrimo stadijoje, kai šis tyrimas pabaigiamas.

3. Prokuroras, kontroliuodamas, kad tyrimas būtų atliktas per kuo trumpesnę laiką (BPK 176 straipsnis), taip pat nustatydamas terminą, iki kurio turi būti pranešta apie ikiteisminio tyrimo eigą, gali reikalauti, kad jam būtų pateikta rašytinė ataskaita apie atliktus ikiteisminio tyrimo veiksmus.

4. Prokuroro kreipimosi su pareiškimu į teisėją dėl proceso užbaigimo baudžiamuoju įsakymu prielaidos: straipsnio sankcijoje (jei asmuo įtariamas padaręs kelias nusikalstamas veikas – visų straipsnių sankcijose) kaip pagrindinė arba alternatyvinė bausmė numatyta bauda; įtariamojo sutikimas; nukentėjusiojo neprieštaravimas arba jo prieštaravimų atmetimas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187

5. Prokuroras negali kreiptis į teisėją dėl proceso užbaigimo baudžiamuoju įsakymu, jeigu dėl asmens veikos padaryta žalos ir ji neatlyginta ar nepašalinta arba nėra įsipareigojimo tokią žalą atlyginti ar pašalinti. Įsipareigojimas turi būti raštiškas ir jame privalo būti nurodyti žalos atlyginimo ar pašalinimo terminai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187

6. Prieš rašydamas pareiškimą teisėjui dėl proceso užbaigimo baudžiamuoju įsakymu, prokuroras apie galimą sprendimą turi informuoti įtariamąjį, kuris turi išreikšti savo valią dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu. BPK nenustatyta, kaip turi būti įforminama įtariamojo nuomonė dėl proceso užbaigimo baudžiamuoju įsakymu, bet tai turi būti padaryta iki prokuroras surašys BPK 419 straipsnyje nustatyto turinio pareiškimą, nes, įtariamajam nesutikus su proceso užbaigimu baudžiamuoju įsakymu, procesas turi vykti bendra tvarka (t. y. prokuroras turi surašyti BPK 219 straipsnyje nurodyto turinio kaltinamąjį aktą ir perduoti jį į teismą BPK 220 straipsnyje nustatyta tvarka, vadovaudamasis rekomendacijomis dėl kaltinamojo akto surašymo). Kaltinamasis šiame procese gali būti ne tik fizinis, bet ir juridinis asmuo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187

7. Per 7 dienas nuo ikiteisminio tyrimo medžiagos gavimo prokuroras, išsikvietęs įtariamąjį, turi raštu jam pranešti apie prokurorui suteiktą galimybę kreiptis į teisėją dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu. Pranešime turi būti nurodyta šio proceso tvarka ir pasekmės, kokio dydžio baudą prokuroras siūlys teisėjui paskirti už padarytas nusikalstamas veikas. Taip pat turi būti užfiksuota įtariamojo nuomonė. Įtariamasis (savo ranka) galėtų įrašyti: kad jis suprato apie galimybę procesą užbaigti baudžiamuoju įsakymu, šio proceso tvarką ir pasekmes, kokio dydžio baudą prokuroras siūlys teisėjui paskirti už padarytas nusikalstamas veikas; tam pritaria ar prieštarauja, pareikšti nuomonę dėl siūlomos baudos dydžio.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187

8. Šį pranešimą pasirašo prokuroras, įtariamasis ir (jeigu dalyvavo) gynėjas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISA000I-187

9. Pageidautina, kad įtariamasis konkrečiai nurodytų, su kokio dydžio bauda jis sutinka. Nesutikimas su baudos dydžiu netrukdo užbaigti procesą baudžiamuoju įsakymu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISA000I-187

10. Įtariamajam susipažinus su galimybe užbaigti procesą baudžiamuoju įsakymu ir išreiškus pritarimą, prokuroras priima sprendimą kreiptis į teisėją dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu. Įstatymas nereikalauja, kad tai būtų rašytinis sprendimas. Apie šį sprendimą prokuroras tą pačią dieną privalo pranešti nukentėjusiajam ir išaiškinti jam teisę per 3 dienas nuo pranešimo gavimo apskųsti prokuroro sprendimą ikiteisminio tyrimo teisėjui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISA000I-187

11. BPK nenustatyta, kaip turi būti pranešama nukentėjusiajam, todėl tai galėtų būti padaroma žodžiu ar raštu. Tačiau BPK 418 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad prokuroro sprendimą kreiptis į teisėją dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu nukentėjusysis gali apskųsti teismui per 3 dienas nuo pranešimo gavimo. Vadinas, nukentėjusysis turi turėti rašytinį dokumentą, kuris patvirtintų, kad prokuroras nusprendė kreiptis į teisėją dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu, ir kurį galėtų pateikti ikiteisminio tyrimo teisėjui kartu su savo skundu.

12. Būtina užfiksuoti momentą, kada nukentėjusysis gavo prokuroro pranešimą apie sprendimą kreiptis į teisėją dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu, nes nuo to priklauso šio sprendimo apskundimo per 3 dienas terminas. Neužfiksavus pranešimo įteikimo momento, nukentėjusysis bet kada (net teisėjui surašius teismo baudžiamąjį įstatymą) galės skųsti prokuroro sprendimą motyvuodamas tuo, kad šį pranešimą gavo ne vėliau kaip prieš 3 dienas iki apskundimo momento. Todėl prokurorui nusprendus kreiptis į teisėją dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu, rekomenduojame išsikviesti nukentėjusįjį į prokuratūrą ir pasirašytinai įteikti jam pranešimą apie priimtą sprendimą. Taip pat pranešimą nukentėjusiajam galima siųsti registruotu laišku, o juridiniam asmeniui ir faksu.

13. Pranešimų įtariamajam ir nukentėjusiajam nuorašai pridedami prie bylos medžiagos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISA000I-187

14. Prokuroras, vadovaudamasis BPK 418 straipsnio 3 dalimi, per 3 dienas nuo pranešimo nukentėjusiajam išsiuntimo dienos surašo pareiškimą dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu, kurį kartu su bylos medžiaga išsiunčia teismui pagal teisingumą.

15. Nors numatyta, kad teismui išsiunčiama bylos medžiaga, tačiau šis BPK skirsnis nenustato, ar turi būti siunčiama visa bylos medžiaga, ar tik ta bylos medžiagos dalis, kuri gali būti reikalinga nagrinėjant bylą teisme. Todėl rekomenduojame vadovautis bendroju principu, numatytu BPK 220 straipsnio 2 dalyje, ir į teismą siųsti tik tą bylos medžiagos dalį, kuri reikalinga nagrinėjant bylą teisme ir teisėjui priimant BPK 420 straipsnyje numatytą sprendimą. Teismui turi būti perduota ne tik ta medžiaga, kuri patvirtina arba paneigia bent vieną aplinkybę, turinčią reikšmės bylai išspręsti teisingai, bet ir įrodanti proceso dalyvių teisių užtikrinimą, taip pat visi ikiteisminio tyrimo metu priimti teisėjo sprendimai. Teismui taip pat būtina perduoti visą bylos medžiagą, kuri buvo surinkta įtariamojo, jo gynėjo ar nukentėjusiojo arba jo atstovo prašymu. Likusi neperduota teismui medžiaga sudedama į ikiteisminio tyrimo kontrolės bylą.

16. Prokuroro pareiškime dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu būtina:

16.1. nurodyti kaltinamojo vardą, pavardę, gimimo datą, asmens kodą, šeiminių padėčių, profesiją, darbovietę arba juridinio asmens duomenis: pavadinimą, įmonės kodą, buveinę, jo atstovo duomenis. Pareiškime turi būti nurodyti neišnykę ir nepanaikinti teistumai. Prokuroro nuožiūra gali būti nurodomi ir kiti kaltinamojo asmens duomenys. Kiti asmens duomenys galėtų būti: administraciniai pažeidimai ar nuobaudos ir pan.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, *Žin.*, 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187

16.2. trumpai aprašyti visas veikas, dėl kurių padarymo kaltinamasis turi būti nubaustas baudžiamuoju įsakymu. Siekiant, kad nebūtų pažeista kaltinamojo teisė į gynybą, veikų aprašymas turi atitikti pranešimo apie įtarimą turinį;

16.3. nurodyti visus Lietuvos Respublikos baudžiamojų kodekso (toliau – BK) (*Žin.*, 2000, Nr. [89-2741](#)) straipsnius, jų dalis ir punktus, numatančius atsakomybę už padarytas nusikalstamas veikas;

16.4. išvardyti pagrindinius duomenis, kuriais grindžiamas kaltinimas, nurodant bylos lapus, kuriuose tie duomenys užfiksuoti. Tokie duomenys turėtų būti: įtariamojo, nukentėjusiojo ir liudytojų parodymai, specialistų išvados, dokumentai, ekspertizių aktai, kitų proceso veiksmų metu nustatyti duomenys. Turėtų būti nurodoma tik kiekvieno tyrimo veiksmo ir proceso dokumento esmė. Pvz., liudytojas A. matė kaltinamąjį nusikaltimo vietoje ar matė pas kaltinamąjį pavogtus daiktus; specialisto išvadoje nustatyta, kad įvykio vietoje rasti kaltinamojo pirštų atspaudai ir pan.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, *Žin.*, 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187

16.5. nurodyti kaltinamajam siūlomą skirti baudos dydį ir kaltinamojo nuomonę dėl to, kuri turi sutapti su pranešime įtariamajam apie galimybę kreiptis į teisėją dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu nurodyta nuomone.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, *Žin.*, 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187

16.6. nurodyti siūlomus sprendimus dėl turto konfiskavimo, uždraudimo naudotis specialia teise ar kardomosios priemonės kaltinamajam, kol įsiteisės teismo baudžiamasis įsakymas, nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo, daiktų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, nurodant jų buvimo vietą, taip pat dėl proceso išlaidų atlyginimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, *Žin.*, 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187

17. Rekomendacijų 7 punkte nustatytą 7 dienų, o 14 punkte – 3 dienų, terminus savo rezoliucija gali pratęsti prokuroro tiesioginis vadovas pagal atitinkamos prokuratūros kompetencijos paskirstymo nuostatus.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro
2003 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. I-47

REKOMENDACIJOS DĖL PROCESO BAIGIMO PAGREITINTO PROCESO TVARKA

1. Pagreitintą procesą reglamentuoja Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) 426–432 straipsniai. Tai vienas ikiteisminio tyrimo pabaigimo būdų, kai prokuroras kreipiasi į teismą su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka. Prokuroro kreipimosi su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka sąlygos:

1.1. nusikalstamos veikos padarymo aplinkybės turi būti aiškios. Tai yra turi būti aiški nusikalstamos veikos padarymo vieta, laikas, būdas, pasekmės, nusikalstamos veikos padarymu įtariamas asmuo ir kitos aplinkybės. Duomenys, leidžiantys įtarti asmenį nusikalstamos veikos padarymu, gali būti šie: jis užkluptas bedarantis nusikalstamą veiką arba tuoj po jos padarymo; mačiusieji, tarp jų ir nukentėjusieji, tiesiogiai nurodo asmenį, kaip įvykdžiusį nusikalstamą veiką; ant asmens ar jo drabužių, prie jo ar jo būste rasti aiškūs nusikaltimo pėdsakai; asmens atvykimas ir prisipažinimas padarius nusikalstamą veiką. Įtariamojo nepripažinimas kaltės arba dalinis pripažinimas pats savaime nereiškia, kad nusikalstamos veikos padarymo aplinkybės nėra aiškios. Tai yra vienas iš duomenų, pagal kuriuos sprendžiama, ar nusikalstamos veikos aplinkybės yra aiškios.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISA000I-187

1.2. baudžiamoji byla dėl tos veikos padarymo turi būti teisinga apylinkės teismui;

1.3. į apylinkės teismą turi būti kreiptasi veikos padarymo dieną arba ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo veikos padarymo dienos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISA000I-187

2. Prokuroras, gavęs skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką arba gavęs ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūno pranešimą apie pradėtą ikiteisminį tyrimą, be BPK 169 straipsnio 1 dalyje numatytų veiksmų ir BPK 171 straipsnio 2 dalyje nustatytų sprendimų, privalo išsiaiškinti: kada buvo padaryta nusikalstama veika, ar baudžiamoji byla dėl šios veikos padarymo turi būti nagrinėjama apylinkės teisme; esant reikalaujamoms sąlygoms kartu su ikiteisminio tyrimo pareigūnais užbaigti ikiteisminį tyrimą pagreitinto proceso tvarka.

3. Prokuroras, nusprendęs užbaigti procesą pagreitinto proceso tvarka, turi informuoti apie tai ikiteisminio tyrimo pareigūną, taip pat gali pavesti jam užtikrinti proceso dalyvių atvykimą į teismą nurodytą dieną ir valandą.

4. BPK 224 ir 225 straipsniuose nustatyta, kokios bylos yra teisingos apylinkės teismui. Tai baudžiamosios bylos dėl baudžiamųjų nusižengimų, neatsargių, nesunkių tyčinių ir apysunkių tyčinių nusikaltimų, išskyrus tuos, kuriuos padarė asmenys, numatyti BPK 225 straipsnio 1 dalyje, taip pat baudžiamosios bylos, kuriose asmenys kaltinami padarę sunkius nusikaltimus, numatytus BK 135 straipsnio 1 dalyje, 149 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, 150 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, 180 straipsnio 2 ir 3 dalyse, 182 straipsnio 2 dalyje ir 260 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISA000I-187

5. Baudžiamojo nusižengimo, neatsargaus nusikaltimo, tyčinio nusikaltimo, tyčinio nesunkaus nusikaltimo ir tyčinio apysunkio nusikaltimo reikšmės išaiškintos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) (Žin., 2000, Nr. [89-2741](#)) 11, 12, 15 ir 16 straipsniuose.

6. Jeigu nusikalstama veika padaryta tą pačią dieną arba ne anksčiau kaip prieš 10 dienų, bet neaiškios jos aplinkybės, prokuroras pats atlieka ikiteisminio tyrimo veiksmus (arba paveda juos

atlikti ikiteisminio tyrimo įstaigai) ir ne vėliau kaip per 10 dienų nuo nusikalstamos veikos padarymo, jeigu jos padarymo aplinkybės tampa aiškios, gali kreiptis su pareiškimu į apylinkės teismą, kurio veiklos teritorijoje padaryta nusikalstama veika, dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISA000I-187

7. Jeigu prokuroras gavo skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką arba gavo ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūno pranešimą apie pradėtą ikiteisminį tyrimą ir nustatė, kad nusikalstama veika padaryta anksčiau negu prieš 10 dienų arba baudžiamoji byla dėl tos veikos padarymo teisinga apygardos teismui, procesas vyksta bendra tvarka, t. y. atliekant ikiteisminį tyrimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISA000I-187

8. Prokuroras, nusprendęs užbaigti baudžiamąją bylą pagreitinoto proceso tvarka, surašo pareiškimą teismui dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka.

9. Pareiškimo dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka turinys nustatytas BPK 427 straipsnyje. Pareiškime turi būti nurodyta:

9.1. kaltinamojo vardas, pavardė, gimimo data, asmens kodas, šeiminė padėtis, profesija, darbovietė, dokumentais pagrįsti duomenys apie ankstesnį teistumą, prokuroro nuožiūra – kiti asmens duomenys. Tai galėtų būti: kaltinamojo gyvenamoji vieta, išsilavinimas, duomenys apie administracinius pažeidimus, nuobaudas ir pan;

9.2. trumpai aprašyta padaryta nusikalstama veika (nurodoma jos padarymo vieta, laikas, kitos aplinkybės);

9.3. baudžiamasis įstatymas, numatantis atsakomybę už tą veiką (nurodomi visi BK straipsniai, dalys ir punktai, numatantys atsakomybę už padarytą nusikalstamą veiką);

9.4. pagrindiniai duomenys, kuriais grindžiamas kaltinimas, pavyzdžiui: įtariamojo prisipažinimas, nukentėjusiojo, liudytojų parodymai ir pan. Taip pat turi būti pateikti šių duomenų šaltiniai, pavyzdžiui: įtariamojo, nukentėjusiojo, liudytojų apklausos protokolai, kitų ikiteisminio tyrimo veiksmų, jeigu jie buvo atlikti, protokolai, daiktai, turintys reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, ir pan.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISA000I-187

9.5. jeigu teismui bylos nagrinėjimui reikalingi daiktai iš įtariamojo yra paimti, nurodyti, kur jie saugomi arba kas atsakingas už saugojimą iki sprendimo baudžiamosioje byloje priėmimo ar nuosprendžio įsiteisėjimo.

10. Vieną pareiškimo dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka egzempliorių prokuroras, vykdydamas BPK 427 straipsnio 2 dalies reikalavimus, privalo iki bylos nagrinėjimo teisme pradžios įteikti kaltinamajam, kuris turi pasirašyti ant teismui skirtą pareiškimo egzemplioriaus, kad gavo vieną pareiškimo egzempliorių. Jei kaltinamasis atsisako pasirašyti, surašomas protokolai, kurį pasirašo prokuroras. Nemokančiam lietuvių kalbos kaltinamajam pareiškimas turi būti išverstas į jo gimtąją kalbą arba į kitą kalbą, kurią jis moka.

11. Prokuroras, prieš vykdamas į teismą įteikti pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka, turi imtis priemonių užtikrinti, kad kartu atvyktų kaltinamasis, turėdamas asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus, visi reikalingi liudytojai ir kiti proceso dalyviai.

12. Tuo tikslu prokuroras darbą turi organizuoti taip, kad iš anksto būtų suderintas teismo posėdžio laikas. Be to, prokuroras turi pasirūpinti, kad laiku būtų išsiųsti šaukimai reikalingiems liudytojams ir kitiems proceso dalyviams arba jiems kitaip būtų pranešta apie teismo posėdžio vietą ir laiką.

13. BPK 426 straipsnio 2 dalyje numatytais reikalingais liudytojais, kurie turėtų dalyvauti teismo posėdyje, laikytini tokie liudytojai, kuriems žinoma apie reikšmės bylai išspręsti turinčias aplinkybes.

14. Kitais proceso dalyviais laikytini: kaltinamasis, kaltinamojo advokatas ar advokato padėjėjas, atstovas pagal įstatymą, nukentėjusysis, jo atstovas pagal įstatymą ar įgaliotasis atstovas, civilinis ieškovas ar atsakovas, ar jų įgaliotieji atstovai.

15. Atvykęs į teismą, prokuroras pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka turi įteikti teismo pirmininkui (arba teisėjui), kuris privalo tuojau pat surengti teismo posėdį.

16. Kartu su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka prokuroras teismui pateikia dokumentus, patvirtinančius ikiteisminio tyrimo pradžią (skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką su prokuroro, ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens rezoliucija pradėti ikiteisminį tyrimą ar kt.).

BPK 426 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad prokuroras teismui gali nepateikti jokios ikiteisminio tyrimo medžiagos. Jeigu iki surašant pareiškimą buvo atlikti proceso veiksmai, gautos specialistų išvados ar paaiškinimai, prokuroras kartu su pareiškimu teismui gali perduoti proceso veiksmų protokolus, specialistų išvadas, daiktus ar kitą surinką medžiagą. Turi būti perduoti ir dokumentai, įrodantys proceso dalyvių teisių užtikrinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187

17. Baigiant procesą pagreitinoto proceso tvarka, galima atlikti visus veiksmus, numatytus ikiteisminio tyrimo procese.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187

Patvirtinta. Neteko galios nuo 2008-08-20

Priedo naikinimas:

Nr. [I-110](#), 2008-08-11, Žin. 2008, Nr. 94-3713 (2008-08-19), i. k. 108503AISAK000I-110

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. I-47

(Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2008 m. rugpjūčio 8 d. įsakymo Nr. I-109 redakcija)

REKOMENDACIJOS DĖL NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ TYRIMO PASKIRSTYMO IKITEISMINIO TYRIMO ĮSTAIGOMS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse (toliau – BPK) nustatyta, kad pradėjus ikiteisminį tyrimą prokuroras turi nuspręsti, kuriai ikiteisminio tyrimo įstaigai pavesti atlikti ikiteisminį tyrimą ar atskirus ikiteisminio tyrimo veiksmus.

2. BPK 169 straipsnio (Prokuroro veiksmai pradedant ikiteisminį tyrimą) 2 dalyje nustatyta, kad pradėjęs ikiteisminį tyrimą prokuroras pats atlieka visus reikalingus ikiteisminio tyrimo veiksmus arba tai padaryti paveda ikiteisminio tyrimo įstaigai.

3. BPK 171 straipsnio (Ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų veiksmai pradedant ikiteisminį tyrimą) 2 dalyje nustatyta, kad gavęs ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūno pranešimą prokuroras sprendžia, kas turi atlikti ikiteisminį tyrimą, taip pat nurodyta, kad prokuroras gali nuspręsti:

3.1. pats atlikti visą ikiteisminį tyrimą ar atskirus jo veiksmus;

3.2. pavesti atlikti ikiteisminio tyrimo veiksmus ikiteisminio tyrimo įstaigai, kuri praneša prokurorui apie pradėtą ikiteisminį tyrimą;

3.3. pavesti atlikti ikiteisminio tyrimo veiksmus kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai. 171 straipsnio 3 dalyje įvardijama prokuroro teisė sudaryti tyrimo grupę iš kelių skirtingų ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų.

4. BPK 175 straipsnio (Atskirieji pavedimai) 2 dalyje nustatyta prokuroro teisė pavesti atlikti tyrimo veiksmus kitos vietovės prokurorui arba bet kuriai ikiteisminio tyrimo įstaigai.

5. BPK 165 straipsnyje (Ikiteisminio tyrimo įstaigos) išvardytos visos ikiteisminio tyrimo įstaigos, kurioms prokuroras turi teisę pavesti atlikti ikiteisminį tyrimą.

6. Universali ikiteisminio tyrimo įstaiga yra policija, kuriai prokuroras gali pavesti atlikti bet kurios nusikalstamos veikos ikiteisminį tyrimą ar atskirus nusikalstamos veikos ikiteisminio tyrimo veiksmus.

7. Kitos institucijos, išvardytos BPK 165 straipsnio 1 dalyje, ikiteisminio tyrimo įstaigos yra tada, kai tiriamos nusikalstamos veikos, išaiškėjusios šioms institucijoms atliekant tiesiogines funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose. Tokios tyrimo įstaigos yra: Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Karo policija, Valstybės saugumo departamentas, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Lietuvos Respublikos muitinė, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas.

8. Ikiteisminį tyrimą taip pat atlieka tolimajame plaukiojime esančių jūros laivų kapitonai dėl laivo įgulos narių ir keleivių nusikalstamų veikų, padarytų tolimojo plaukiojimo metu, Kalėjimų departamento pareigūnai, areštinių, kardomojo kalinimo ir pataisos įstaigų direktoriai arba jų įgalioti pareigūnai dėl tose įstaigose padarytų nusikalstamų veikų.

II. NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ TYRIMO PASKIRSTYMAS

9. Prokuroras gali pavesti atlikti bet kurios nusikalstamos veikos ikiteisminį tyrimą ar atskirus ikiteisminio tyrimo veiksmus policijai. Įgyvendinant BPK 1 straipsnio (Baudžiamojo proceso paskirtis) nuostatą „ginant žmogaus ir piliečio teises bei laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai, išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas“ tam tikras nusikalstamas veikas tikslinga pavesti tirti ne policijai, o kitoms ikiteisminio tyrimo įstaigoms, atsižvelgiant į jų vykdomas funkcijas.

10. Prokuroras, vadovaudamasis BPK 171 straipsnio 2 dalies 3 punktu ir 175 straipsnio 2

dalimi, gali pavesti tirti bet kurią nusikalstamą veiką ar atlikti atskirus tyrimo veiksmus bet kuriai tyrimo įstaigai, tačiau, atsižvelgiant į institucijų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytas funkcijas, rekomenduojama pavesti tirti šias ir su jomis susijusias nusikalstamas veikas:

10.1. Valstybės sienos apsaugos tarnybai – Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 291 ir 292 straipsniuose nustatytas nusikalstamas veikas.

10.2. Specialiųjų tyrimų tarnybai – BK 225–229 straipsniuose nustatytas nusikalstamas veikas, kai šiose veikose yra korupcijos požymių, ir kitas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas.

10.3. Karo policijai – BK XLVI skyriuje (Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai krašto apsaugos tarnybai), išskyrus BK 314 ir 315 straipsnius (kai šaukimo į karą tarnybą vengia šauktinis), nustatytas nusikalstamas veikas. Karo policijai taip pat pavedamos tirti kitos nusikalstamos veikos, kurias padarė Lietuvos ar kitų NATO šalių kariai karinėje teritorijoje ar kariniame transporte.

10.4. Valstybės saugumo departamentui – BK XVI skyriuje (Nusikaltimai Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui ir konstitucinei santvarkai) ir BK 296–297 straipsniuose nustatytas nusikalstamas veikas.

10.5. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai – BK XXXII skyriuje (Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai finansų sistemai) nustatytas nusikalstamas veikas ir kitas nusikalstamas veikas, susijusias su mokesčiais, valstybės (savivaldybės) rinkliavomis, valstybinio socialinio draudimo ir kitomis įmokomis.

Šiame BK skyriuje BK 213–215 straipsniuose nustatytos nusikalstamos veikos pavedamos tirti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai tik tais atvejais, kai jos įvykdomos kartu su BK 216–224 straipsniuose nurodytomis nusikalstamomis veikomis. Kitais atvejais BK 213–215 straipsniuose numatytų nusikalstamų veikų tyrimas turėtų būti pavedamas policijai.

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai taip pat pavedamos tirti nusikalstamos veikos, susijusios su Europos Sąjungos ir užsienio valstybių finansinės paramos lėšų gavimu ir panaudojimu.

10.6. Lietuvos Respublikos muitinės specialiai įstaigai – Muitinės kriminalinei tarnybai pavedamos tirti BK 199, 199, 199 ir 200 straipsniuose nustatytos nusikalstamos veikos.

10.7. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui pavedamos tirti BK 187 straipsnio 3 dalyje, 188 straipsnyje ir 271 straipsnio 2 dalyje nustatytos nusikalstamos veikos, jei naikinama ar niokojama gaisru.

11. Prokuroras, gavęs pranešimą apie laivo kapitono pradėtą ikiteisminį tyrimą, turėtų pavesti jam tirti nusikalstamas veikas, kol atsiradus galimybei perimti tyrimą Lietuvoje prokuroras paves toliau atlikti šį tyrimą reikiamai ikiteisminio tyrimo įstaigai.

12. Kalėjimų departamento pareigūnams, areštinių, kardomojo kalinimo ir pataisos įstaigų direktoriams arba jų įgaliotiems pareigūnams tikslinga pavesti tirti tik tas nusikalstamas veikas, kurias suimtieji ar nuteistieji padarė šiose įstaigose.

13. Prokuroras gali pavesti ikiteisminio tyrimo įstaigai tirti ir kitas nusikalstamas veikas, kurių požymius nustato tos institucijos pareigūnas, atlikdamas savo tiesiogines funkcijas, nustatytas veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose, nors tokių nusikalstamų veikų tyrimas ir nėra šių įstaigų funkcija. Pvz., atlikti ikiteisminį tyrimą turėtų būti pavedama Valstybės sienos apsaugos tarnybai, kai pasienietis, saugodamas Lietuvos valstybės sieną, sulaiko asmenį, kuris: perėjo Lietuvos valstybės sieną neleistinoje vietoje, t. y. įvykdė nusikalstamą veiką, nustatytą BK 291 straipsnyje (Neteisėtas valstybės sienos perėjimas); pateikė suklastotus asmens dokumentus, t. y. kartu įvykdė nusikalstamą veiką, nustatytą BK 300 straipsnyje (Dokumento suklastojimas ar suklastoto dokumento panaudojimas arba realizavimas); gabeno kontrabandą, t. y. įvykdė nusikalstamą veiką, nustatytą BK 199 straipsnyje (Kontrabanda).

14. Sprendžiant, kuriai ikiteisminio tyrimo įstaigai pavesti atlikti ikiteisminį tyrimą, būtina atsižvelgti į tai, kas atliks operatyvinį tyrimą, kur yra ikiteisminio tyrimo įstaigos struktūrinio padalinio buveinė ar tyrėjo darbo vieta, įvertinti tyrėjų patirtį tiriant tokios kategorijos bylas ir kitas aplinkybes, lemiančias tolesnio tyrimo veiksmingumą.

15. Prokuroras, vadovaudamasis BPK 171 straipsnio 2 dalies 3 punktu, gali pavesti atlikti ikiteisminį tyrimą kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai, neviršydamas savo kompetencijos.

16. Vadovaujantis BPK 171 straipsnio 2 dalies 1 punktu prokurorai turėtų patys atlikti visą ikiteisminį tyrimą dėl nusikalstamų veikų, turinčių ypatingą visuomeninę reikšmę, taip pat dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų padarytų nusikalstamų veikų, jei toks tyrimas nepavedamas atlikti aukštesnei pagal pavaldumą ar centrinei ikiteisminio tyrimo įstaigai, ar Specialiųjų tyrimų tarnybai.

17. Jeigu yra duomenų, kad nusikalstamą veiką galimai padarė ikiteisminio tyrimo įstaigos kitas darbuotojas, atlikti ikiteisminį tyrimą neturėtų būti pavedama ikiteisminio tyrimo įstaigos tam pačiam padaliniui.

18. Vadovaudamasis BPK 170 straipsnio 1 dalimi prokuroras gali savo iniciatyva priimti sprendimą atlikti ikiteisminį tyrimą, kurį organizuoja ir jam vadovauja. Apie tokį sprendimą prokuroras nedelsdamas informuoja tiesioginį vadovą.

Aukštesnieji prokurorai, o teritorinėje prokuratūroje ir skyriaus vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas), gali pavesti pavaldžiam prokurorui atlikti ikiteisminį tyrimą.

19. Pagal BPK 174 straipsnio 3 dalį organizuoti ikiteisminį tyrimą kitos teritorinės prokuratūros vyriausiajam prokurorui motyvuotu pavedimu gali perduoti teritorinės prokuratūros vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas), jeigu yra pagrindai, numatyti BPK 174 straipsnio 1 dalyje, t. y. kai tyrimas turi būti atliekamas vietovėje, kurioje padaryta nusikalstama veika. Toks sprendimas gali būti įforminamas rašytiniu pavedimu, nesurašant nutarimo, ir gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui.

20. Jei ikiteisminį tyrimą tikslinga pavesti atlikti kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai, kurią pagal nustatytą kompetenciją kontroliuoja kita prokuratūra, aukštesnysis prokuroras (teritorinės prokuratūros vyriausiasis prokuroras arba jo pavaduotojas) motyvuotu prašymu pavesti organizuoti ikiteisminį tyrimą kitai teritorinei prokuratūrai kreipiasi į apygardos vyriausiąjį prokurorą (jo pavaduotoją) ar Generalinės prokuratūros departamento (skyriaus) vyriausiąjį prokurorą (jo pavaduotoją), kuris vadovaudamasis Prokuratūros įstatymo 15 straipsniu, BPK 171 straipsnio 2 dalies 3 punktu ar BPK 174 straipsnio 2 dalimi sprendžia, kokiai teritorinei prokuratūrai pavesti organizuoti ikiteisminį tyrimą. Toks sprendimas įforminamas rašytiniu pavedimu, nesurašant nutarimo, ir gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui.

21. Prireikus prokuroras gali sudaryti tyrimo grupę iš kelių skirtingų ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų (BPK 171 str. 3 d.). Tyrimo grupę tikslinga sudaryti:

21.1. nusikalstamoms veikoms, susijusioms su gaisru, tirti – iš policijos ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento pareigūnų;

21.2. nusikalstamoms veikoms, nustatytoms BK 129, 239, 240, 241, 242 ir 260 straipsniuose, tirti – iš laisvės atėmimo vietų įstaigų ir policijos pareigūnų;

21.3. nusikaltimams, numatytiems BK 250 straipsnyje (teroro aktas), tirti – iš policijos ir Valstybės saugumo departamento pareigūnų.

22. Gali būti sudaromos ir kitokios sudėties tyrimo grupės.

Priedo pakeitimai:

Nr. [I-109](#), 2008-08-08, Žin., 2008, Nr. 94-3712 (2008-08-19), i. k. 108503AISA000I-109

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro
2003 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. I-47

IKITEISMINIO TYRIMO TERMINŲ KONTROLĖS TVARKA

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) 176 straipsnio 2 dalies nuostatomis, nustatoma tokia ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarka:

1. Ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, priėmęs sprendimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, vadovaudamasis BPK 171 straipsnio 1 dalies nuostatomis, ne vėliau kaip kitą dieną praneša raštu prokuratūrai, kurios prokurorai organizuoja ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauja, apie pradėtą ikiteisminį tyrimą. Pranešimo įteikimas prokuratūrai nesustabdo pradėto ikiteisminio tyrimo eigos.

2. Pranešime nurodoma:

2.1. įstaiga ir pradėjęs bei atliekantis ikiteisminį tyrimą pareigūnas (pareigūnai);

2.2. baudžiamosios bylos registracijos numeris ir vada (skundas, pareiškimas, pranešimas apie nusikalstamą veiką, tarnybinis pranešimas);

2.3. pareiškėjo (nukentėjusiojo) asmens duomenys;

2.4. trumpas įvykio aprašymas, nurodant įvykio vietą, laiką, aplinkybes;

2.5. nusikalstamos veikos, dėl kurios pradėtas ikiteisminis tyrimas, kvalifikacija (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) (Žin., 2000, Nr. [89-2741](#)) straipsnis);

2.6. ar nustatytas asmuo (asmenys), padaręs nusikalstamą veiką;

2.7. galimo įtariamojo (įtariamųjų) asmens duomenys;

2.8. ar reikia sudaryti tyrimo grupę (nurodant konkrečius pareigūnus);

2.9. galimybė taikyti supaprastintą procesą (Teismo baudžiamojo įsakymo priėmimo procesas, pagreitintas procesas);

2.10. terminas, iki kurio ikiteisminį tyrimą planuojama užbaigti (esant galimam įtariamajam (įtariamiesiems)).

3. Baudžiamosiose bylose, teisingose apygardos teismui, pranešimai apie pradėtą ikiteisminį tyrimą ir pranešimai apie įtarimą pateikiami apygardos prokuratūrai, nuorašą išsiunčiant apylinkės prokuratūrai, kurios veiklos teritorijoje padaryta nusikalstama veika.

3.1. Minėtos kategorijos baudžiamųjų bylų ikiteisminio tyrimo terminų kontrolę vykdo atitinkamos apygardos prokuratūros prokuroras, organizuojantis konkrečios bylos tyrimą ir jam vadovaujantis.

4. Prokuroras, gavęs ikiteisminio tyrimo įstaigos pranešimą, ne vėliau kaip kitą dieną (sunkių ir labai sunkių nusikaltimų atvejais nedelsiant) priima sprendimą, kas atliks ikiteisminį tyrimą.

5. Prokuroras, nusprendęs, kad ikiteisminį tyrimą atliks ikiteisminio tyrimo įstaiga, pradėjusi ikiteisminį tyrimą, parengia pavedimą, kuriame gali nurodyti, kada baudžiamoji byla turėtų būti pateikta jam.

5.1. Jeigu prokuroras nusprendžia, kad ikiteisminį tyrimą atliks kita ikiteisminio tyrimo įstaiga, parengia pavedimą perduoti baudžiamąją bylą kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai, kuri apie tai taip pat informuojama raštu.

5.2. Atsižvelgdamas į padaryto nusikaltimo sunkumą, baudžiamosios bylos apimtį ir sudėtingumą, prokuroras pavedime ikiteisminio tyrimo įstaigai gali nurodyti:

5.2.1. terminą, iki kurio ikiteisminis tyrimas turi būti užbaigtas;

5.2.2. datą, kada ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas turi pateikti pranešimą apie ikiteisminio tyrimo eigą arba atvykti į ikiteisminio tyrimo aptarimą.

5.3. Pranešime apie ikiteisminio tyrimo eigą nurodoma:

5.3.1. ikiteisminio tyrimo pradžia (data) ir baudžiamosios bylos registracijos numeris;

5.3.2. trumpa tiriamos baudžiamosios bylos fabula;

- 5.3.3. įtariamojo (įtariamųjų), nukentėjusiojo (nukentėjusiųjų) asmens duomenys;
- 5.3.4. kardomoji priemonė, paskirta įtariamajam, pirmosios įtariamojo apklausos data;
- 5.3.5. atlikti tyrimo veiksmai, taikytos procesinės prievartos priemonės;
- 5.3.6. tyrimo veiksmai, kuriuos būtina atlikti, jų atlikimo terminas.
- 5.4. Prokuroras, nusprendęs pats atlikti visą ikiteisminį tyrimą, praneša apie tai ikiteisminio tyrimo įstaigai ir nurodo pateikti ikiteisminio tyrimo medžiagą.
- 6. Kai baudžiamojoje byloje nenustatyti įtariamieji, ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas po dviejų mėnesių nuo ikiteisminio tyrimo pradžios arba prokuroro nustatytą dieną privalo pateikti prokurorui baudžiamąją bylą.
 - 6.1. Prokuroras, susipažinęs su baudžiamosios bylos medžiaga, gali:
 - 6.1.1. duoti rašytinius nurodymus ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnui dėl reikiamų tyrimo veiksmų atlikimo ir nustatyti terminą, iki kurio prokurorui turi būti pranešta apie ikiteisminio tyrimo eigą;
 - 6.1.2. nurodyti tęsti įtariamųjų paiešką;
 - 6.1.3. nutraukti ikiteisminį tyrimą.
 - 7. Ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, įteikęs įtariamajam pranešimą apie įtarimą, ne vėliau kaip kitą dieną pateikia prokurorui šio pranešimo nuorašą.
 - 7.1. Prokuroras, gavęs pranešimo apie įtarimą nuorašą, pavedimu nustato ikiteisminio tyrimo užbaigimo terminą arba terminą, iki kurio turi būti pranešta apie tyrimo eigą.
 - 8. Jei per 5 mėnesius nuo pirmosios įtariamojo apklausos ikiteisminis tyrimas nebaigiamas, prokuroras privalo apie tai raštu informuoti aukštesnįjį prokurorą.
 - 9. Neužbaigus ikiteisminio tyrimo per nurodytą terminą, prokuroras turi teisę pareikalauti iš ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūno pasiaiškinti raštu.
 - 10. Aukštesnysis prokuroras gali tikrinti, kaip atliekant ikiteisminį tyrimą laikomasi BPK 176 straipsnio nuostatų ir šios tvarkos reikalavimų.
 - 11. Centrinį ikiteisminio tyrimo įstaigų tiriamų baudžiamųjų bylų terminų kontrolę vykdo Generalinės prokuratūros prokurorai.
 - 12. Baudžiamųjų bylų tyrimo kontrolės paskirstymo klausimus norminiais aktais reglamentuoja apylinkių, apygardų ir Generalinės prokuratūros struktūrinių padalinių vyriausieji prokurorai.
 - 13. Generalinio prokuroro, jo pavaduotojų, apygardų vyriausiųjų prokurorų, jų pavaduotojų, struktūrinių padalinių vyriausiųjų prokurorų pavedimu itin sudėtingų, rezonansinių baudžiamųjų bylų ikiteisminio tyrimo terminų kontrolė gali būti pavesta Generalinės prokuratūros ar apygardos prokuratūros prokurorams.
 - 14. Kai visą ikiteisminį tyrimą, vadovaudamasis BPK 170 straipsnio 1 dalimi, atlieka prokuroras, ikiteisminio tyrimo terminų kontrolę vykdo aukštesnysis prokuroras.

Pakeitimai:

- 1.
Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras, Įsakymas
Nr. [I-187](#), 2004-11-24, Žin., 2004, Nr. 173-6428 (2004-12-02), i. k. 104503AISAK000I-187
Dėl Rekomendacijų dėl proceso baigimo baudžiamuoju įsakymu ir dėl Rekomendacijų dėl proceso baigimo pagreitinoto proceso tvarka pakeitimo
- 2.
Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras, Įsakymas
Nr. [I-179](#), 2007-12-13, Žin., 2007, Nr. 134-5443 (2007-12-18), i. k. 107503AISAK000I-179
Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 11 d. įsakymo Nr. I-47 "Dėl Ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarkos ir rekomendacijų patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras, Įsakymas

Nr. [I-109](#), 2008-08-08, Žin., 2008, Nr. 94-3712 (2008-08-19), i. k. 108503AISAK000I-109

Dėl generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 11 d. įsakymo Nr. I-47 "Dėl Ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarkos ir rekomendacijų patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras, Įsakymas

Nr. [I-110](#), 2008-08-11, Žin., 2008, Nr. 94-3713 (2008-08-19), i. k. 108503AISAK000I-110

Dėl Rekomendacijų dėl ikiteisminio tyrimo pradžios ir jos registravimo tvarkos patvirtinimo

5.

Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras, Įsakymas

Nr. [I-181](#), 2008-11-19, Žin., 2008, Nr. 135-5299 (2008-11-25), i. k. 108503AISAK000I-181

Dėl generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 11 d. įsakymo Nr. I-47 "Dėl Ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarkos ir rekomendacijų patvirtinimo" pakeitimo